

XIII, 83.

3, 906.

111.907.

RECENSIO

SVCCINCTA

De

V S V

&

EFFECTIS

ALIQVOT

MEDICAMENTORVM

SELECTORVM,

Quæ

HALÆ MAGDEBVRGICÆ

IN ORPHANOTROPHEO

DISPENSANTVR,

ET QVIBVS

NON LEVES TANTVM,

SED GRAVIORVS QVOQVE MORBI

FELICITER CVRANTVR,

EDITA

A

CHRISTIANO SIEGIS-

MVND0 RICHTERO,

MED. DOCT.

Litteris IO. CHRISTIANI HENDELII, Acad. Typog:

ANNO M DCC XX.

RECENSIO

V. S. V.

EFFECTIS

MEDICINARUM

HABERE IN ORNAMENTUM

NON FLEVS

CHRISTIANO SEGIS
MANDO RICHTER

MED. DOCTOR

PRAEFATIO AD LECTOREM

§. I.

PRæterfluxerunt iam anni septendecim, & quod excurrit, cum *medicamenta quaedam selectiora præparare atque dispensare cœpimus: quæ huc* Initium & progressus huius instituti.
vsque quidem, tam intra quam extra Germaniam, magno cum fructu vsurpata esse constat. Quoniam autem *institutiones atque instructiones*, quas de recta eorundem adplicatione edideramus, diuersis iterandæ fuerunt temporibus: subinde quædam factæ sunt accessiones, quibus horum medicamentorum vsus paullo vberius & accuratius exponeretur, donec frater noster b.

A 2

m. D:

Tractatus
primus hæc
de re edi-
tus.

m. D. CHRISTIANVS FRIDERICVS RICHTERVS anno MDCCX. pleniorẽ illum tractatum, qui höchstnöthige Erkantnis des Menschen, sonderlich nach dem Leibe und natürlichen Leben ꝛc. i. e. *COGNITIO HOMINIS summe necessaria, secundum corpus potissimum, & vitam naturalem considerati*, inscribitur, in lucem publicam emitteret. In quo non tantum perspicua instructio continetur de valetudine hominis eaque tuenda; item de variis morborum caussis, indiciis & appellationibus: sed docetur etiam, quomodo quisque, deficiente medico, hæc medicamenta, in *commodum domestica, portatilis & castrens* apotheca compendium a nobis selecta, recte adhibere & in valetudinis vsum conuertere ipse queat.

§. 2.

Caussæ
hunc tractatum
edendi, cur
primum
sint neglectæ.

Qui quidem labor etsi pluribus, ubique fere locorum, comprobatus maximeque utilis visus est: reperi tamen sunt passim, qui iusto ampliore putantes istum tractatum,
in

in votis habuerunt , vt arctius contractus & in *compendium* redactus, propter commoditatem, præsertim iter facientium , ederetur. Istud autem facere hac de caussa dubitauimus, quod verebamus, ne tractatus iste maior deinceps negligeretur aut indiligentius legeretur: cum tamen in eo edendo id nobis maxime curæ fuerit, vt in primis ii, quibus placeret nostris vti medicamentis, ex crebriore sæpiusque repetita huius libri lectione aliquam notitiam de natura hominis, eiusque proprietatibus ac motibus, in corpore accidentibus; de valetudine, quam illa in re proprie consistat, & qua ratione aut conseruetur aut lædatur; item de morbis, horumque caussis, signis & differentiis; ac denique ægrotantium regimine haurirent. Hoc enim pacto futurum existimabamus, vt non aptiores modo redderentur ad medicamentorum secundum methodum, a nobis præscriptam & commendatam, adplicationem; sed fa-

cilius etiam animis conquiescerent
 sibique persuaderent, nihil esse in
 ægrotis curandis prætermissum aut
 neglectum: licet effectus, quem
 sperant, non semper e vestigio ac
 manifesta cum demonstratione,
 quod quidem multi volunt atque
 optant, subsequatur; quippe quod
 in hominis potestate sæpe non est si-
 tum.

§. 3.

Expetitur
 breuior
 quædam in-
 stitutio.

Alii desiderauerunt, vt ex me-
 morato tractatu saltem *institutionem*,
 qua distincte doceatur, quæ medi-
 camenta, quo modo & aduersus
 quos morbos ac affectus adhiberi
 debeant, extrahendam & seorsim
 imprimendam curaremus: quo &
 iis ex parte consuleretur, qui tra-
 ctatum maiorem aut non emere
 possunt, aut quibus ampliorem il-
 lam instructionem perlegere per
 tempus aliasque circumstantias non
 licet.

§. 4.

Quæ tan-
 dem in hoc
 tractatulo
 exhibetur.

Atque hoc quidem sæpius a no-
 bis est promissum; sed in aliud sem-
 per

per tempus reiectum : donec , instantibus multorum exterorum precibus & monitis amicorum , eo tandem adacti compulsique sumus , vt illud nunc , & quidem , in gratiam linguæ germanicæ expertium , sermone *latino* effectum præstemus.

§. 5.

Medicamenta igitur , quorum heic vsus & adplicandi modus præscribitur , vt primo loco recenseamus , instituti ratio requirit. Sunt autem illa , quæ sequuntur :

Recensio
medica-
mentorum
cum pretis
denotatio-
ne.

1. Essentia dulcis, 1 loth. 2 imper.
2. Essentia amara, 1 loth. 4 gr.
3. Essentia anthypochondriaca,
1 loth. 4 gr.
4. Pilulæ polychrestæ,
1 loth. 16 gr.
5. Pilulæ contra obstructiones,
1 loth. 8 gr.
6. Pilulæ purgantes, 1 loth. 12 gr.
7. Puluis bezoardicus,
1 loth. 4 gr.
8. Puluis antispasmodicus,
1 loth. 4 gr.

A 4

9. Pul-

9. Pulvis contra acredinem, 1 loth. 3 gr.
 10. Pulvis vitalis, 1 dosis. 2 gr.
 11. Balsamus cephalicus, 1 drachma 6 gr.

§. 6.

Modus di-
 strahendi
 hæc medi-
 camenta
 per sic di-
 ctas apo-
 thecas.

Hæc medicamenta, quæ nomi-
 nauimus, tam singula separatim di-
 spensantur, quam vniuersa coniun-
 ctim, in cistula quadam, ad istum
 cumprimis vsus aptata, & in com-
 modissimam *domestica, portatilis &*
castrensis APOTHECVLAE formam
 instructa. Hanc autem ob causam
 cistulas istas APOTHECVLA-
 RVM nomine insignitas voluimus,
 quod hoc, licet exiguo, medica-
 mentorum numero & adparatu
 morbis illis omnibus, & pluribus
 etiam, occurri efficaciter potest,
 ad quos alia quæcumque, in offici-
 nis publicis obuia, vulgo vsurpan-
 tur. Hinc paucula illa, si virtutes
 & efficaciam spectes, tantumdem
 & plus etiam valent, quam ingens
 multitudo medicamentorum, quæ
 in

in officinis communiter dispensari solent: quamvis horum numerus longe supra mille adscendat. Præterea tutissimus est horum medicamentorum usus, ut nihil plane metuendum sit mali, ne tum quidem, cum non satis congruenter, quod interdum fit, ægrotis adplicantur, & morbi a morbis minus sollicitè dignoscuntur. Habent etiam hæc medicamenta durationem, & citra dispendium aut corruptionem in remotissima deportantur loca: ita ut, si reliquum modo tempus in loco quodam opaco & frigidiusculo adferuantur, plurimos per annos sine virium deminutione retinere illa possis.

§. 7.

In adornandis autem & instruendis huius modi *apotheculis* ratio habetur impensarum, quas quisque facere cogitat: adeoque ad 5, 10, 12, 16, 20, etiam 30, usque ad 100 & plures imperiales instruuntur, prout singulorum medicamentorum maior vel minor quantitas additur.

Diversa ratio instruendarum apothecularum.

A 5

§. 8.

§. 8.

Apothecula
pro quinque
imperiali-
bus.

Vt autem cuique certius constare
queat, quænam medicamenta &
quanta singulorum copia, in apo-
theculis his, pro diuersitate pretio-
rum diuersis, reperiatur, illud in
sequentibus distincte ostendemus.
In *apothecula quinque imperialium*
continentur

Essentiæ dulcis ½ loth. 1 imper.

Essentiæ amaræ 2 loth. 8 gr.

Essentiæ anthypochondriacæ
2 loth. 8 gr.

Pilularum polychrestarum
1 loth. 16 gr.

Pilularum contra obstructionem
1 drachma 2 gr.

Pilularum purgantium
¾ loth. 6 gr.

Pulueris bezoarici
2 loth. 8 gr.

Pulueris antispasmodici
2 loth. 8 gr.

Pulueris contra acredinem
2 loth. 6 gr.

Pulueris vitalis 12 doses 1 imper.

Balsa-

Balsami cephalici $\frac{1}{2}$ drachma 3 gr.
 Vitra 3 gr.

§. 9.

In *apotheca* sex imperialium in Apotheca pro sex imperialibus.
 sunt omnia, quæ recensuimus, me-
 dicamenta: quibus additur etiam
 compactum huius tractatus exem-
 plar.

§. 10.

In *apotheca* octo imperialium
 habentur

Essentiæ dulcis 3 drachm. 1 imp.
 12 gr.

Essentiæ amaræ 2 loth. 8 gr.

Essentiæ anthypochondriacæ
 2 loth. 8 gr.

Pilularum polychrestarum
 3 drachm. 12 gr.

Pilularum contra obstructions
 1 drachma 2 gr.

Pilularum purgantium
 $\frac{1}{2}$ loth. 6 gr.

Pulveris bezoardici
 2 loth. 8 gr.

Pulveris antispasmodici
 2 loth. 8 gr.

Pul-

Pulveris contra acridinem	2 loth.	6 gr.
Pulveris vitalis 18 doses	1 imper.	12 gr.
Balsami		3 gr.
Compactum libri exemplar,		21 gr.
Cistula, rubro corio obducta, oris deaurata & bene munita,	1 imper.	16 gr.
		<hr/>
		8 imperiales.

§. II.

Apotheca
pro decem
imperiali-
bus.

In *apotheca decem imperialium*
includuntur

Essentiæ dulcis	1 loth.	2 imper.
Essentiæ amaræ	3 loth.	12 gr.
Essentiæ anthypochondriacæ	2 loth.	8 gr.
Pilularum polychrestarum	1 loth.	16 gr.
Pilularum contra obstructiones	1 drachma	2 gr.
Pilularum purgantium	$\frac{1}{2}$ loth.	6 gr.
Pulveris bezoardici	3 loth.	12 gr.
		Pul-

Pulueris antispasmodici	3 loth.	12 gr.
Pulueris contra acedinem	3 loth.	9 gr.
Pulueris vitalis	24 doses	2 imper.
Balsami,		6 gr.
Compactus tractatus,		21 gr.
Cistula, vt supra,	1 imper.	16 gr.

10 imperiales.

§. 12.

In apotheca duodecim imperiali-
um exhibentur

Apotheca
pro duode-
cim imperi-
alibus.

Essentiæ dulcis 1 loth. 2 imper.

Essentiæ amaræ 4 loth. 16 gr.

Essentiæ anthypochondriacæ
4 loth. 16 gr.

Pilularum polychrestarum
1 loth. 16 gr.

Pilularum contra obstructions
1 $\frac{1}{2}$ drachm. 3 gr.

Pilularum purgantium
 $\frac{1}{2}$ loth. 6 gr.

Pulueris bezoardici
4 loth. 16 gr.

Pulueris antispasmodici
4 loth. 16 gr.

Pul.

Pulueris contra acredinem	4 loth.	12 gr.
Pulueris vitalis	36 doses	3 imper.
Balsami,		6 gr.
Tractatus compactus,		21 gr.
Cistula, vt supra, 1 imper.		16 gr.

12 imperiales.

§. 13.

Apothecula pro sedecim imperialibus. In *apothecula sedecim imperialium* offeruntur *Essentia dulcis vncia vna*, puluerisque vitalis doses sexaginta: reliqua vero medicamenta in ea, quam diximus, quantitate ac proportione.

§. 14.

Apothecula pro viginti imperialibus. In *apothecula viginti imperialium* porriguntur

Essentia dulcis 2½ loth. 5 imper.

Essentia amaræ 6 loth. 1 imper.

Essentia anthypochondriacæ
6 loth. 1 imper.

Pilularum polychrestarum

2 loth. 1 imp. 8 gr.

Pilularum contra obstructiones

2½ drachm. 5 gr.

Pilu-

Pilularum purgantium	1 loth.	12 gr.
Pulueris bezoardici	6 loth.	1 imper.
Pulueris antispasmodici	6 loth.	1 imper.
Pulueris contra acredinem	6 loth.	18 gr.
Pulueris vitalis	60 doses	5 imper.
Balsami,		12 gr.
Liber compactus,		21 gr.
Cistula,	1 imper.	20 gr.

20 imperiales.

§. 15.

<i>Apothecula triginta imperialium</i>	<i>Apothecula pro triginta imperialibus.</i>	
completitur		
Essentiæ dulcis	4 loth.	8 imper.
Essentiæ amaræ	8 loth.	1 imp. 8 gr.
Essentiæ anthypochondriacæ	8 loth.	1 imp. 8 gr.
Pilularum polychrestarum	4 loth.	2 imp. 16 gr.
Pilularum contra obstructions	1 loth.	8 gr.
Pilularum purgantium	2 loth.	1 imper.
		Pul.

Pulueris bezoardici	8 loth. i imp. 8 gr.
Pulueris antispasmodici	8 loth. i imp. 8 gr.
Pulueris contra acredinem	8 loth. i imper.
Pulueris vitalis 96 doses	8 imper.
Balsami,	i imper.
Liber compactus,	20 gr.
Cistula,	i imper. 20 gr.

30 imperiales.

§. 16.

Observatio
specialis de
diuersa a-
pothecula-
rum instru-
ctione.

Tali modo pretia *apothecularum* pro ratione & copia medicamento-
rum semper augentur. In quibus
adornandis illud cum primis agitur,
vt illa medicamenta, quorum vsus
in pluribus morbis requiritur, in
maiori copia dentur, quam reliqua,
quæ non ita frequentis sunt vsus;
aut quæ non toties continuanda, vt
pulis vitalis, cuius ordinarie vna
tantum dosis, aut duæ per diem su-
muntur; aut quæ dosibus perquam
exiguis capiuntur, vt pilulæ contra
obstructiones, quarum semiuncia
plures

plures quam septuaginta doses continet, & sic porro. Liberum tamen cuique relinquitur, modum harum *apothecularum* pro lubitu præscribere, &, quantum singulorum medicamentorum habere velit, denominare. Addimus etiam pro consueto more tractatum, in lingua Germanica editum, cui nomen, *Notitia hominis secundum corpus potissimum & vitam naturalem considerati; vel: Instructio perspicua de sanitate eiusque conseruatione: De causis, signis & nominibus morborum, nec non illis oppositis salutaribus medicamentis, ita ut unusquisque, etiam indoctus, deficiente Medico, per XI tuta, in hunc finem inuenta & ad commodam, domesticam, portatilem & castrensem apotheculam instruendam selecta medicamenta, usu huius tractatus, omnes morbos ordinarios, grauiore etiam, secure & bono cum successu curare possit, edita a D. Christiano Friderico Richter, Medico Halensi. Germanice: Höchstnöthige Erkäntnis des Menschen, sonderlich nach dem Leibe und natürlichen*

Cur tractatus de usu medicamentorum apotheculis inferatur.

Leben: oder: Ein deutlicher Unterricht von der Gesundheit und deren Erhaltung: auch von denen Ursachen, Kennzeichen und Nahmen der Kranckheiten, und bewährten Mitteln gegen dieselbe, damit ein ieder, auch Ungelehrter, bey Ermangelung eines Medici, sonderlich durch XI sichere, hiezu hinlänglich = erfundene, und zu einer bequemen Haus = Reiß = und Feld = Apothecken selegirte Medicamente, und Gebrauch dieses Tractats, vermöge bisheriger reichen Erfahrung, die gewöhnlichen, auch schweren Kranckheiten, sicher und mit gutem Success curiren könne, abgefasset von D. Christian Friedrich Richter, Med. Praët. in Halle. Idque facimus ea de caussa, quia crebram illius lectionem vnicuique vtilissimam esse diximus. Quod si quis igitur tali quadam *apothecula* vel separatim medicamentis, supra recensitis, vti constituerit, ille in memorati tractatus indice, quicquid velit, euoluat: sic satis abundeque de omnibus ac singulis docebitur.

Sin

Sin autem aliquis tractatu hoc, *apotheca* subiuncto, non indigeat: tum aut pretium eius de summa detrahi, aut pro cuiusque lubitu, medicamentorum quantitate compensari potest. Qualis ratio etiam *civilium* est: ita, ut nemo ad earum mentionem compellatur; sed medicamenta sola, in fasciculum collecta & chartis emporeticis bene munita volenti transmittantur. Si quis non velit uniuersa, habebit singula, & ex singulis, quantumcunque lubuerit.

§. 17.

Præter hæc medicamenta in promptu sunt & alia quædam bona, nec ubiuis obuia: quæ tamen *apothecis* his *domesticis*, *portatilibus* & *castransibus*, ut ordinaria medicamenta, subiungere ideo dubitauimus, ne numerus illorum, cumque hoc sumtus etiam, supra modum accresceret. Nihilo minus ea volentibus seorsim dispensantur aut transmittuntur: qua etiam de causa nobis visum est ea, quæ de illo-

Cur non alia medicamenta, quæ in promptu sunt, adiecerantur.

rum effectis & virtutibus adnotare licuit, huic tractatui paucissimis subnectere.

§. 18.

Quorum nomina recensentur.

Sunt autem hæc medicamenta, præter illa, quæ supra recensuimus, sequentia:

1. Pulvis niger, i dosis ad 8 gr.
2. Magisterium diaphoreticum, i dosis ad 1 gr.
3. Pulvis laxans, i loth. ad 5 gr.
4. Electuarium antiphthificum, i lb. ad 1 imperial.

§. 19.

Fidem his medicamentis facit experientia.

Pro defendenda horum medicamentorum bonitate superuacaneum esse ducimus noua argumenta, testimonia atque exempla producere, postquam illud ante hac abunde factum est: sed adpellamus tantum commune testimonium eorum ferè omnium, qui intra hos septem ac decem annos his medicamentis vfi sunt.

§. 20.

Qua de causa medicamenta

Propter multiplicem fraudem, in his medicamentis tentatam atque exer-

exercitam, ita quidem, vt prorsus ^{obsignen-} spuria ac falsa subiecta ac pro no- ^{tur.} stris venditata sint, faciendum nobis esse putamus, vt non apotheculas modo, sed singula quoque vitra & capsulas obsignemus, nostroque sigillo muniamus, vt quilibet ab alienis ac supposititiis eo melius cauere sibi possit.

§. 21.

Quæ medicamenta qui desiderat, ille ad nos det litteras Halam, in Ducatu Magdeburgico sitam, hac cum inscriptione: a Monsieur Chrétien Sigismond Richter, Docteur en Medicine a Halle. Quisque autem rogatur, vt hoc facturum, nomen suum & locum tam specialem, vbi degit, quam generalem, in qua provincia situs est, expressis ac distinctis, & quæ bene legi possint, litteris adscribat, moneatque simul, per quam viam mitti velit responsionem.

Ad quem
exteriorum
litterarum
honorum
medicamentorum
caussa,
& qua cautione sint
dirigenda.

§. 22.

Ceterum summis merito laudibus celebramus benedictionem, a

B 3

Deo,

Deo, rerum omnium auctore optimo maximo, his medicamentis inditam atque impertitam & veneramur gratissima mente permagnam eius bonitatem, tot ægrotis afflitisque, illorum ope & auxilio, in laudem sanctissimi sui nominis præstitam: optantes etiam atque etiam, vt eadem in posterum quoque vsuris fausta ac salutaria esse iubeat.

Halæ Magdeburgicæ d. 30.

Octobr. anni huius 1719.

CHRISTIANVS SIEGIS-
MVNDVS RICHTER,
Med. Doct.

I. ES-

illud fit, æque facile ac tuto exspectari posse.

§. IO.

Nobilissimus etiam est *Essentia dulcis* effectus, qui ex illius usu in ipso foetu animaduertitur: ita quidem, ut saluari huius beneficio bene formatus, viuax ac vigenz infantulus in lucem edi possit. Exempla in promptu sunt, quæ testantur, *feminas*, infantulos alias mere epilepticos enixas, postquam *Essentia dulcis* usum tempore grauiditatis suæ diligenter frequentarunt, saluos oppido vegetosque peperisse.

Prodest fortibus edendis.

§. II.

In primis commendanda illa est in omnibus morbis spasmodicis & conuulsivis, aut talibus, in quibus aliquid spasmatiz aut conuulsionis cernitur. Itaque bonum effectum præstat primum in epilepsia, & morbo caduco, quem Germani *das böse Wesen, die schwere Noth, item den Jammer*, adpellitare solent: siue hoc malo pueri & iuuenes, siue adulti & ætate prouecti adficiantur, etiam si

Inferuit morbis spasticis curandis.

etiamsi illud aliquo modo sit inue-
teratum.

In arthriti-
de, cet.

Deinde eximium præbet in ar-
thritide, & speciatim vaga, nec non
in podagra, chiragra, gonagra, & in
malo ischiadico vsum.

In contra-
cturis.

Virtutem quoque eius experiun-
tur, qui contracturis & membrorum
rigoribus laborant.

In partu
difficili.

In partu difficili varius est & in-
signis eius vsus, dum spurios par-
turiendi dolores compefcit, veros
autem ac necessarios prouocat: ma-
trem cum foetu inter hos viribus
firmat, atque infantuli expulsionem
leniter ac sensim promouet. Tum
vero locum habere medicamentum
hoc non potest, cum partus diffi-
cultas oritur vel a magnitudine vel
mala situatione foetus: quo casu fa-
cile intelligitur, illum inde neque
minui neque inuerti aliterque dispo-
ni posse. Nihilominus tamen foe-
tus æque ac mater hinc robur acci-
piunt non exiguum, vt labores istos
facilius sustinere queant.

In

In doloribus post partum ita insigni cum fructu adplicari potest, si quindecim guttæ in vnam dosin pulueris antispasmodici destillentur, idque post duarum horarum spatium repetatur: insuper autem purperæ, interiectis semper viginti quatuor horis, sedecim pilulæ polychrestæ porrigantur.

In doloribus post partum.

Denique opitulatur haud parum in retentione secundinarum, si cum vsu pilularum polychrestarum coniungatur.

In retentione secundinarum.

§. 12.

Cum etiam motus illi, qui in inflammationibus, internis pariter ac externis, sese produnt, proprie loquendo, motus sint spasmodici: in his quoque *Essentia dulcis*, quid valeat, notabiliter ostendit. Ideoque in morbis sequentibus, & qui his similes sunt, vtilissima esse apprehenditur:

Medetur inflammationibus.

1. in nephritide seu renum inflammatione.

2. in erysipelate seu igne sacro, siue inflammatione cutis.

3. in

3. in apoftematibus, quæ vel interne vel externe oriuntur.

§. 13.

Item mor-
bis oculo-
rum.

Ingens etiam est *Essentie dulcis* utilitas, quam in variis oculorum morbis atque defectibus, a causa quadam interna oriundis, interne adhibita producit. Ad usum externum oculorum alia quædam peculiariter paratur, quæ nomen *Essentie dulcis ad oculos* habet.

§. 14.

Qualis effe-
ctus in ad-
fectibus so-
porosis.

In morbis soporosis effectus id eo solet esse difficilior atque operosior, quod tum natura multum enervata est: attamen efficacia huius medicamenti, continuato aliquamdiu usu, in sequentibus morbis est manifesta, saltem promptior, quam vulgarium medicamentorum; in paralyfi nempe, apoplexia, vertigine idiopathica, hebetudine auditus, lipothymia, artuumque tremore.

§. 15.

Vfus eius
externus.

Multo quoque cum emolumento externe adhibetur in morbis, in
qui-

quibus alia externa locum habent: & quidem in doloribus membrorum & articularum spasticis, in arthritide, contractura, aliisque id genus adfectibus. In quibus is est præstantissimus illius effectus, ut dolores & materiam, in istis partibus retentam, discutiât, & ipsos nodos, ibidem obortos, si usus medicamenti diligenter iteretur, & partes adfectæ sæpius ungantur, feliciter resoluat. In vulneribus, ulceribus fistulosis aliisque circumserpentibus & exedentibus adfectibus, pariter ut alia balsama vulneraria solent, infectis partibus applicatur: si prius omnis immundities, sanationi contraria, deterfa sit ac sublata.

§. 16.

Externis usibus inseruit etiam *Essentia*, quæ ad hunc finem paratur, ideoque *Essentia dulcis externa* denominatur. Qua quidem partes, in quibus dolor maxime sentitur, ungantur: id quod quatuor per diem vicibus, mane circa sextam, ante

*Essentia
dulcis ex-
terna,*

te meridiem circa decimam, post meridiem circa quartam, vesperi autem circa nonam iterandum erit.

In doloribus dentium.

In doloribus dentium, alias odontalgia, paucae guttulæ in gossypium destillantur, & denti adfecto imponuntur: quo post aliquam moram repetito & continuato, dolores mitigantur atque cessant. Sin dolor a dentibus excauatis oritur, nullum hinc expectandum est auxilium constans, nisi prius dentes carioli euellantur. In otalgia seu doloribus aurium sedandis, duæ tresue guttæ *huius Essentia* in aurem, ubi sedes dolorum est, immittuntur, idque, necessitate sic postulante, post duas horas vel citius iteratur.

§. 17.

Vfus illius generalis.

In quibus morbis & adfectibus *Essentia dulcis* porro adhiberi queat, non pluribus heic exponemus, referentes nos ad ea, quæ iam supra §. 2. sunt memorata. Nimirum nullus est morbus, in quo *Essentia dulcis*, propter eximiam roborandi virtutem, non commode adhibeatur.

tur. Quare & in sequentibus, cum de vero ac iusto reliquorum medicaminum vsu exponemus, frequentiore eius mentionem faciemus.

§. 18.

Sine vlllo autem vel temperamenti, vel ætatis discrimine, adeoque a iunioribus senibusque (ne exceptis quidem infantulis, nuper in lucem editis) a maribus & feminis, omnibus anni temporibus, æstate atque hieme, diebus etiam canicularibus, quibus alias ab vsu medicamentorum abstinetur, omni cum securitate ac fiducia sumi poterit hoc medicamentum.

Observatio
specialis de
securitate eius
vsu.

§. 19.

Ordinarie sumitur cum vino: si tamen dubium de hoc existat vehiculo, substituere cereuisiam, iusculum, aquam destillatam vel communem, & ipsum quoque lac licet bit.

Quo cum
vehiculo
sumatur.

§. 20.

Dosis pro adultis sunt guttæ ordinarie decem, duodecim, vsque ad quindecim, in morbis quidem

Quanta
dosis.

C

COM-

communibus: in grauioribus autem diuque inueteratis, ad viginti sumi possunt. Infantulis, haud ita pridem natis, duæ; firmioribus tres; sex, vsque ad octo sufficiant.

§. 21.

Quoties
vſus eius
iterandus.

Pro temporis ratione, quatuor; trium, duarum horarum interiectu, & in casu necessitatis singulis horis semel vel bis, sine formidine noxæ sumetur. Quo magis enim eius vsus frequentatur, eo felicior est effectus: siquidem ea bonitate est hoc medicamentum, vt non facile in modo peccetur; cum omne emolumentum verioris vsus in eo consistat, vt sæpius repetatur & vna dosis alteri manum quasi porrigat. Vbi tamen hoc obseruetur discriminis, vt in frequentiore vsu doses minuantur: exceptis illis casibus, in quibus præsentissimum periculum ob oculos versatur; tum enim doses maiusculæ vsque ad viginti guttas, aliquot vicibus continuis dentur, si vel bis per horæ spatium ægroto sint porrigendæ.

§. 22.

§. 22.

Quodsi contingat in certis morbis, vt inter vsum huius *Essentia* dolores oboriantur; quod non nunquam in contractura fit: continuandum nihilo minus erit, & nequam desistendum. Sin operatio sit vehementior; ac dolor minus tolerabilis: vsum eius ad tempus intermitteri ac deinde rursus iterari potest.

Quid faciendum, si dolores au-geantur.

§. 23.

Id quoque generatim notandum est, si ægroti alui difficultate vel obstructione laborent, eaque inter huius *Essentia* vsum non tollatur: tum aliquod laxans v. g. pilulas contra obstructions, aut polychrestas, aut simile quiddam, Rhabarbaram, Senæ folia aliaque in subsidium adhibenda esse.

Item, si obstructions maneant.

§. 24.

Qui sanguinem mittere siue per venæ incisionem siue per cucurbitulas, quam scarificationem vulgus adpellat, consueuerunt: illis vtrumque erit suo tempore iterandum, si optatum effectum a medicamento ex-

Porro, si patientes sanguinem mittere consueuerint.

spectare velint. Idque tanto magis, si alii fluxus sanguinis, vt hæmorrhagia narium, hæmorrhoides, menses similesque cessare sentiantur.

§. 25.

Admonitio
de morbis
dolorosis.

Si qui morbi admodum sunt dolorosi, eaque de re celeriolem medicinam postulant: decem vel duodecim guttæ, per dimidium horæ interuallum, aut cum vino, aut cum cereuisia, aut cum aqua destillata vel communi, ægrotis dentur: idque tamdiu continuetur, dum sudor sequatur lenis ac moderatus; aut maior impetus morbi remittat & dolores paulatim minuuntur; aut alia quædam mutatio in melius animaduertatur. Tum enim satis erit, *Essentia* vsus quater vel quinque per diurnum spatium repetere & ad plene recuperatam vsque valetudinem continuare.

§. 26.

De minus
dolorosis.

In morbis, qui nullis cum doloribus sunt coniuncti, non opus est medicationem festinare. Sufficit, si *Essentia Dulcis* quatuor vel quinque diei

diei temporibus, vel sex etiam, quod inprimis in adfectibus apoplecticis ac paralyticis, item vertiginosis fiat, mane circa quintam & octauam, ante meridiem circa decimam, post meridiem autem circa tertiam & quintam, & vesperi ante somnum adhibeatur: eaque methodo ad aliquod tempus sine intermissione continuetur, donec ægroto plena valetudo redeat.

§. 27.

Quando morbis sua sunt interual-
la atque paroxysmi post moras red-
eunt: hoc discriminis tenendum est,
vt vsus medicinæ præcipue sub par-
oxysmi tempus, & cum maxime
ægroto adfligitur, crebrius repeta-
tur.

Vsus in
morbis re-
mittenti-
bus.

In morbis, in quibus accessionis
tempus accurate præscitur, vsus *Es-*
sentia Dulcis tres vel quatuor horas
anticipetur, & deinde, durante par-
oxysmo, per dimidiata horæ spatia,
in dosi decem vel duodecim gutta-
rum tamdiu repetatur, donec fiat
remissio. Si vero postea quoque,

Quando
tempus par-
oxysmi
præscitur.

C 3

quam

quam recesit impetus, tres aut quatuor horas frequentetur vsus: auxilium hinc eo est certius, in iis præsertim casibus, in quibus inter paroxysmi tempus, nihil medicamentorum ægrotis adplicari potest; quod in his, qui morbo epileptico corripiuntur, haud infrequenter contingit.

Quando
idem igno-
ratur.

Sin autem tempus, quo ea visisitudo accidit, aut prorsus ignoretur, aut dubie tantum præcognoscatur: tum quidem medicamentum exhibeatur, quando paroxysmi reditus forte exspectatur, aut quo diei tempore accessio fieri solet.

§. 28.

Lector ad al-
lium tracta-
tum remit-
titur.

Qui de *Essentia Dulci* plura doceri cupit, ille adeat, si placet, tractatum nostrum, de *Essentia Dulci* separatim scriptum, videatque exempla, quæ collecta sunt memorabilia; item quæ in tractatu *Erkenntnis des Menschen nach dem Leibe und natürlichen Leben*, 2c. i. e. *Cognitionis hominis secundum corpus & vitam naturalem considerati*, huc pertinentia habentur. II.

II. ESSENTIA AMARA.

§. I.

Essentia Amara constat ex vegetabilibus amaris, resolventibus, antiscorbuticis, tonicis & balsamicis. Proprium eius est sanguinem purificare, in iis potissimum morbis atque adfectibus, qui a scorbutico proficiscuntur.

Essentia Amarae constitutio & proprietas.

§. 2.

Tribus illa vel quatuor per diem intervallis ab ægrotis accipi potest, iuncto semel atque iterum per hebdomadem pilularum polychrestarum usu: qui tanto magis est necessarius, quanto durior alui forte erit obstructio. Si ad hanc obstructionem præternaturalis etiam accedat calor, vna vel altera dosis pulveris bezoardici, quotidie sumendi, in auxilium veniat.

Illius usus.

C 4

§. 3.

§. 3.

In adfecti-
bus ulcero-
sis, cet.

In adfectibus ulcerosis ac madentibus, purulentis, in scabie, fluxu aurium, crusta lactea (ubi capillos infectos necessum est euellere) lue venerea, gonorrhœa, fluore albo, & his similibus aliis, hæc Essentia bono successu adhibetur: sumto insuper binis per hebdomadem temporibus puluere laxante.

§. 4.

In flatulen-
tis, cet.

Opponitur illa etiam, non sine insigni effectu, flatibus, inflationibus, tumoribus ventris: sedatque dolores colicos, vomitus, diarrhœas ac dysenterias, a fellis acredine concitatas. Quamquam & in hoc casu puluis antispasmodicus aut bezoardicus cum primis utilis est: atque hi tutius quoque adhibentur, si præsertim incommoda, quæ memoramus, a concitato sanguinis motu aut adfectibus hypochondriacis ortum nanciscantur.

§. 5.

In adfecti-
bus apople-
ticis.

Quodsi contingit, ut homines phlegmatici adfectus apoplecticos patiantur:

Essen.

Essentia Amara, cum dulci sæpius vsurpata, opem feret optatam. Vbi tamen id maxime erit videndum, ne alius obstruatur.

§. 6.

Est *hæc* *Essentia* medicamentum quod In stomachicis, stomachicum. Medetur enim debilitati & doloribus stomachi; ita quidem, vt omnes cruditates, siue acidas siue nidorosas, in ventriculo contentas, subigat, tollatque vitium malæ concoctionis, & appetitum prostratum corrigat: si nimirum inter prandendum & cœnandum quadraginta vel quinquaginta eius guttæ cum vitro vini aut cereuisiæ sumantur.

§. 7.

Quos febres continuæ & præcipue catarrhales vrgent, his *Essentia Amara* In febribus continuis & intermittibus, pro alexipharmaco esse poterit. In febribus autem intermittibus, illo quidem die, qui liber est a paroxysmo, inter prandium vel cœnam; die vero paroxysmi post impetum superatum, prouocandi sudoris gratia accipiatur.

C 5

§. 8.

§. 8.

in adfecti-
bus pituito-
fis.

In grauedine ac ruffi, quæ vel ex materia tenaci ac pituitosa in pectore, vel ab acredine, ex capite destillante, oritur, pariter locum habere potest *Essentia Amara*: sic tamen, vt interdum vna quoque dosis pulueris contra acredinem adsumatur.

§. 9.

in vitiis
gingiuæ.

Qui ginginæ vitiis laborat, vt inde vel os fœteat, vel illa sæpius cruentetur: is non nihil *huius Essentia* in cochlear infundat & mane gingiuam eo lauet; aut melli rosaceo partem admisceat, eoque mundet dentes.

§. 10.

Qualis vfus
esse debeat.

Vfus *Essentia* huius pro ratione morbi aut per quæuis duarum horarum spatia, si morbi vis id postulet; aut per longiora interualla, quarta nimirum aut sexta quaque hora, si leuior sit impetus, repetatur.

§. 11.

Quanta
dosis.

Adultis 40 guttæ; iunioribus 16 circiter annorum, 20 aut 30; pueris 15 vel 16; paruulis autem infra tertium

tium annum 7 aut 10 pro dosi sufficient: quæ vel cum lacte, vel cum cereuisia, vel cum iusculo imbibantur.

§. 12.

Si quis virtutem *huius Essentia* exaltare atque augere velit, illam cum essentia dulci commisceat & ad semunciam *Amara* vnam drachmam dulcis, aut duas, si mauult ac res postulat, adiiciat. Quod vbi factum, dosis nihilo minus retineri poterit, quæ ordinarie est præscripta.

Virtus eius augeri potest.

III. ESSENTIA ANT- HYPOCHONDRI- ACA.

§. 1.

H

Acc Essentia primum quidem *lieni* purgando atque aperiendo accommodata est: deinde eundem quoque effectum pro-

Quas partes purget & aperiat.

prodit in aliis corporis partibus internis, quæ aut spiffitudine sanguinis aut mucii tenacitate grauantur; vtpote quæ mala *Essentia huius* vsu atque efficacia resolui egerique per aluum solent.

§. 2.

Commen-
datur etiam
valentibus.

Atque *hac Essentia* tum quoque, cum adhuc recte valemus, & quidem loco *purgantis* cuiusdam, sed multo commodius, quam alia id genus medicamina sumi, eiusque virtute, si quod morbi grassatur contagium, præuerti facile ac feliciter potest. Quia vero apud sanos tardior solet esse, quam apud ægrotos effectus, eo, quod natura extra morbi statum non tam facile sentit ac percipit: *hæc* doses illi non nihil augeant & pro 40 sumant 50 vel 60 guttas *huius Essentia*, idque post duarum horarum interualla continuent, donec alui deiectio sequatur. Cui placet pridie ante somnum pilulas polychrestas fumere & postridie mane *Essentia* hac *anthypochondriaca* ad 60 guttas

Hæc dosis.

tas vti, effectum eius celerio-
rem habebit atque optatorem.

§. 3.

Optimo pariter successu *hac Essentia* vtentur illi, qui febribus tertianis aut quartanis laborant: tum enim, præsertim diebus, a paroxysmo vacuis, commodum hoc erit pro deiciendis impuritatibus remedium. Franguntur autem facilius citiusque febrium vires, si illius usus per dies aliquot liberos continuetur.

Effectus in febribus tertianis.

Si minus e re videatur esse, usum *huius Essentia* diutius persequi: tribus deinceps per diem temporibus pulvis bezoardicus submittatur, idemque die paroxysmi redeunte, semel aut bis paroxysmo præmittatur. Cumque maxima vis caloris fracta est, tum 40 sumantur guttæ de essentia amara, & qui sequitur sudor, intempestiua refrigeratione non impediatur, sed potius leniter promoveatur.

Quæ cautio adhibenda.

§. 4.

In febribus petechialibus aliisque malignis & continuis, in quibus æ-

In petechialibus.

gro-

grotos multum diuque exercuerunt alui obstructiones, siue furor ac delirium accesserit, siue lethargus aliaque symptomata periculosa: hoc medicamentum sæpius euidentissimum ægrotis auxilium; saltem initium rectoris valetudinis, post breue horarum spatium attulit. Dum enim alium sine molestia aperuit, morbi vis infracta est subito, simulque discussæ sunt magnæ illæ in capite congestiones. Deicit nempe materiam febris per alium, & quidem sine vlla periculi formidine, aut concitato sanguinis motu, vnde alias feбри plus noxæ quam salutis accederet. Quæ etiam res est, cur nullus heic facile locus aliis purgantibus ad hunc finem concedi queat: nisi ægrotantem præsentissimo vitæ periculo exponere velis; dum vel conuulsiones vel alia grauia symptomata plerumque consequuntur.

§. 5.

In pestilentia.

Hac de caussa medicamentum hoc ante aliquot annos, cum passim pestilentia ingrauesceret, magna hominum

num cum strage, optimum & prorsus singularem successum ex diuina quadam benignitate habuit: vnde & apud quosdam nomen *Essentie Antipestilentialis* seu, vt puriore, quamuis Græco, vocabulo vtamur, antiloe-miacæ sortitum est. Quando autem talis modi febres non incipiunt ab alui obstructione, vsum quoque in iis *hæc Essentia* habebit nullum. Hoc enim casu consultius est eadem aduersus memoratas febres methodo procedere, quæ infra, cum ad vsum pulueris bezoardici deueniemus, commendabitur. Si ægroti tussi affliguntur, aut a variolis & morbillis impetuntur: tum pariter hoc medicamentum cessabit; etiamsi morbus cum alui obstructione incipiat.

In quibus non habeat locum.

§. 6.

Præcipuus eius vsus est in malo hypochondriaco & melancholia hypochondriaca, in vertigine, cephalalgia seu capitis dolore & passionibus hysteris. Commendatur etiam in palpitatione cordis, flatulentia, ab ebullitione sanguinis eiusque

Vfus illius in malo hypochondriaco.

libe-

libero impedito motu, oriunda: nec minus in fluxu mensium, aut retento, aut imminuto, aut obstructo; item in obstructione hæmorrhoidum, adfectibusque omnibus, inde dependentibus. In quibus hæc *Essentia* duobus aut tribus per hebdomada diebus sumi potest, si ceteris modo diebus illud diligenter curetur, ne alius denuo obstruatur: quod tamen si contingat, adeoque necessitas urgeat, ad pilulas contra obstructions confugium esse potest.

Quid ca-
endum.

§. 7.

In adfecti-
bus œdema-
tosis.

In adfectibus œdematosi, cum partes corporis ab aqua intercute valde intumescunt, vsus *Essentia huius* & pilularum polychrestarum alterari potest: ita quidem, vt quatuor vel quinque dies continuos pilulæ polychrestæ accipiantur, & deinde alios aliquot *Essentia Antihypochondriaca* interponatur.

§. 8.

Quomodo
furiosis ad-
plicanda.

Furiosi ac maniacy aliquanto fortius sunt adgrediendi, iisque vna dosi 60 vsque ad 80 guttæ, cum ali-
quot

quot cochlearibus cereuisiæ vel aquæ communis porrigendæ vel vi infundendæ: idque singulis horis tam diu est continuandum, donec iis aluus cum multa deiectione soluatur. His enim non nocebit, si vel 20 sedes per aliquot dies continuos inde habuerint. Quo facto, vsus in aliquot dies intermittatur, ac deinde rursus continuetur. Si nolunt sumere medicamentum, cogendi sunt, vt fument, vti modo diximus. Tali ratione plures, quod diuinæ tribuendum benignitati, ex hoc miserabili statu sunt liberati & ad bonam valetudinem reducti.

§. 9.

Prouectioris qui ætatis sunt; 40 ^{Quanta do-} guttas; pueri duodecennes 20 ad 25; ^{sis.} nouennes 15; puelli bimuli, trimuli ac quadrimuli 8 aut 10 guttas pro dosi cum vno cochleari aut duobus cereuisiæ vel aquæ communis fument.

§. 10.

De ipso vsu hæc probe sunt obseruandum.

D

fer-

Quid in vsu obseruandum.

seruanda: primum, vt vitrum ante, quam dosis aliqua datur, diligenter moueatur; quia sedimentum deponit in fundum vitri, si aliquamdiu steterit. Deinde, vt vsus medicamenti per duarum horarum intervalla, & quidem eo vsque repetatur, dum ægrotus aluum habeat laxam, & sedes minimum tres aut quatuor. Denique, vt inter vsum frequens fit potus, eoque medicamenti operatio adiuuetur ac promoueatur.

§. II.

Quid porro
obseruan-
dum.

Si satis defedisse videatur ægrotus, cesset vsus medicamenti pro eo quidem die: sequentes autem dies mane tantum & vesperi repetatur, & aluus molliter ducatur, nec ad priorem duritiem subito redeat. Quod quidem si non sufficiat nonnullis, a meridie circa quartam medicamentum iterum sumere licebit.

III. P.

III.

PILVLAE POLY- CHRESTAE.

§. 1.

Hae Pilulae et si ab omnibus utiles sunt
indiscriminatim sumi praecipue
possunt, idque maxima feminis.
cum utilitate: tamen
praecipue *feminis* opta-
tissimum praestant atque efficacissi-
mum medicamentum.

§. 2.

Inseruiunt illae sanguini depuran- Earum vis:
do a particulis acidis, scorbuticis ac tutes.
mucosis: attenuant enim & resol-
vunt mucositatem sanguinis, illam-
que per aluam & urinam extermin-
nant. Ad hunc finem obtinendum visus:
bis aut ter per hebdomadem ante
somnum nocturnum viginti capi-
antur *Pilula Polychrestae*: sequatur re-
liquos dies usus essentiae amarae in-

D 2

ter

ter prandium & cœnam; & sub somni tempus detur puluis antispasmodicus. Moderata corporis motio si coniungatur, effectus medicamenti promouetur tanto certius.

§. 3.

Commen-
dantur in
morbis ven-
triculi.

Roborant hæc *Pilule* ventriculum, ideoque variis adfectibus, ex ventriculo oriundis, vt sunt cardialgia, crebrique ructus ac flatus, multo vtilissime opponuntur. Faciunt etiam aduersus dolores capitis, ex ventriculo originem habentibus. Sumatur dosis earum sub noctem ante somnum, & iungatur vsus pulueris antispasmodici ante prandium & cœnam.

§. 4.

In vacuo
vomendi
conatu &
quo modo.

Aduersus vacuos vomendi conatus nimiosque & vehementes vomitus *Pilule Polychrestæ* ita exhibeantur: Infundantur 20 pilulæ cum pau-xillo cereuifiæ vel aquæ communis cochleari & soluantur conterendo super candentibus prunis vel super candela; deinde diuidatur solutio in duas

duas æquales partes, quarum vna statim, altera post dimidium horæ spatium porrigatur. Et licet forte ægrotus medicamentum per vomitum reddat: aliquid tamen ex istis solutis pilulis retinebit, quod conatum vomendi coerceat. Admonendus autem est ægrotus, ne bibat vel nimis frigide vel stomachum magnis haustibus oneret. Si materia, quæ vomitu profertur, multum acredinis habeat: necesse erit ægrotto vnam vel alteram dosin pulueris contra acredinem exhibere. Sedato vomitu, nihilo minus vsus *Pilularum* per aliquot insuper dies continuabitur.

§. 5.

Magnus etiam est *barum Pilularum* vsus aduersus flatum, singultus, tormina ventris, passiones colicas, distensiones lumborum, dolores dorsi & ossis sacri: vbi itidem puluis antispasmodicus commodissime in auxilium adhibetur.

Nec non in flatulentis.

§. 6.

Admonitio
de illarum
effectu pro-
prio.

Omniū maxime illud hoc loco est monendum, ne quis *hasce Pilulas* pro purgantibus habeat, aut putet, idem his intendi pilulis, quod aliis purgantibus vulgo intenditur. Hac enim potissimum de causā inuentæ sunt *hæ Pilule*, vt earum ope sanguis depuretur, viscera interna roborentur, & motus humorum inordinatus compescatur. Tantum igitur abest, vt ventriculo vel intestinis sint aduersæ; vt potius tunc sint utilissimæ, cum quis vehementiori quodam purgantē vel vomitorio varia sibi incommoda cumulauit: hoc enim casu eueniente, *Pilule* per aliquot dies circa tempus vespertinum salutari cum efficacitate resumuntur.

§. 7.

Quædam
vix conti-
nuandus.

Qui *his Pilulis* vel ad depurationem sanguinis vel tanquam purgantē ordinario vti volet: ille harum vsum quotidie ad octauum vsque vel decimum diem repetiturus, quod
in

in votis habet, facilius consequetur & felicius, quam si aliud purgans fortius sumisset.

Qui aliquanto vehementius aluum Maxime in concitanda aluo, concitare intendit: ille vespertino tempore *has* capiat *Pilulas* & postero die quadraginta vel quinquaginta guttas essentiae anthypochondriacæ adsumat: aut, si libet, licet pilularum purgantium usum, postquam *Polychrestis* per aliquot dies usus est, interponere, ut mucus, qui passim visceribus adhæsit, eo melius deducatur.

Illud etiam commodi habent *hæc Pilula*, quod post illarum usum nullæ alui obstructions sequantur: id quod aliis purgantibus perquam est familiare & usitatum.

§. 8.

Quodsi in febribus continuis, In quibus morbis laxantis vicem sustinet, re possiat, morbillis, variolis, similibusque morbis; aut in feminis, uterum ferentibus, e re esse iudicatur, aluum relaxare: illud *harum Pilularum* usu multo tutius fiet, quam alio quo-

cunque remedio; cum ab *his Pilulis* minime concitetur sanguis, vt augmentum aliquod febris aut maior sanguinis impulsus idcirco timeri debeat.

§. 9.

Utiles etiam
in alui fluxibus.

In omnibus alui fluxibus, in diarrhœis; in passione coeliaca, cum cibi semicrudi deiciuntur; & lienteria, cum plane iidem per aluum redduntur; in dysenteria, cum cruenta excernuntur, quæ adsumta intra corpus fuerant, optimo cum successu *hæ Pilule* adhibentur, neque quicquam aduersi a continuato earum vsu est timendum. Qui ab his morbis inuaduntur & vexantur, *Pilulas Polychrestas* semel per diem sumant; addantque quotidie vnam vel alteram dosin pulueris contra acredinem, (qui etiam vtiliter cum æquali pondere radicis Gentianæ rubræ commisceri potest) item vnam pulueris bezoardici: sic dolores subinde minuentur, fluxus sanguinis paulatim cohibebitur, vsque dum plane de-

desinat, diarrhœa cesset & ægrotus sanitati restituatur.

§. IO.

Præterea medentur *Pilule Polychrestæ* omni generi œdematum seu tumorum: efficaciter adhibentur in cachexia, hydrope, anasarca, ictero. Dantur illæ talibus ægrotis quotidie circa vesperam: interdium vero semel atque iterum pulvis antispasmodicus, vel essentia amara porriguntur. In curando ictero addi potest vsus essentiæ Rhabarbaræ, aliquot diei interuallis iterandus.

& omnis generis tumoribus.

§. II.

In primis merentur hæc *Pilule* commendari *feminis*: utpote quibus admodum vtilis sunt contra quoscunque sui sexus morbos & adfectus; ita quidem, ut alia medicamenta hac in parte cum iisdem vix, imo ne vix quidem, comparari posse verissime dicamus.

Speciatim in adfectibus mulieribus.

§. I2.

Si mensium fluxus in feminis *in vitiis* *menfium.* *nioribus*, iusto, quo debet tempore,

D 5 non

non eueniat, aut sanguis non in iusta quantitate euacuetur; aut, si plane iterum obstruatur, vnde multa grauia symptomata, passionum hystericarum nomine; tormina, nauſea, adpetitus proſtratio, vomitus, tuſſis, inflatio lienis, palpitatio cordis, conſtrictio & anguſtia pectoris, præcordiorum anxietas, laſſitudo pedum, dolor capitis, ſenſus frigoris in capite, inflammationes, inflationes faciei, œdemata manuum pedumque, hydrops, cetera, oriuntur: contra omnes hos naturæ errores atque defectus hæc *Pilula Polychreſte* multum præualebunt.

Femina, fluxum menſium nondum expertæ, vſum *harum Pilularum* duobus ante vel tribus diebus, quam nouilunium ſequitur, quo potiffimum tempore aduentante, natura ſanguinem in iuuenibus ad excretionem impellere ſolet, auſpicientur, repetantque eum dies adhuc quinque aut ſex continuos: intra quos ſingulos puluis etiam antiſpaſmodicus iteratis vicibus adſumatur.

Quo-

Quoniam vero effectus non semper primo statim tempore, quo medicatio instituitur, respondet: hæc medicandi ratio sub nouilunii reditus iterum iterumque repetenda erit, vsque dum sequatur ordinatus mensium fluxus. Interea vero temporis consultum fuerit, vt illæ aliquando, nempe vna per hebdomadem vel altera vice, essentia anthypochondriaca vtantur: quo alius *harum Pilularum* beneficio aperta factis & laxa seruetur. Alui enim obstructions numquam non illis nocent feminis, quæ mensium vitiis laborant.

§. 13.

Quando adfuetus mensium fluxus aut imminutus nimium est, aut omnino obstructus: eadem medicandi methodo procedatur. Id autem insuper est notandum, si fluxus eiusmodi reuocandus sit, atque ad iustam corporisque constitutioni aptam rationem perducendus, hoc negotium eo tempore, aut paucis die-

Quid in reuocando mensium fluxu obseruandum.

diebus ante suscipiendum esse, quo illud natura antea suscipere consuevit, vel quo natura illud maxime, ut sanguis euacuetur, moliri ex concurrentibus signis obseruatur.

Sin autem de tempore nihil certi constat, id quidem agendum erit, ut ante & sub nouilunium ac plenilunium *Pilula Polychresta* quater vel quinquies capiantur: non enim tempore importuno (quod sine discrimine & damno non fieret) concitari debet sanguis.

§. 14.

Nota specialis de feminis plethoricis.

In feminis plethoricis & abundantia sanguinis laborantibus consultum ducitur, ut iis, instante tempore, quo menses expectant, vena in pede secetur.

Sicut autem hæc mala plerumque vitæ sedentariæ & parciori potui debentur; quippe quæ non possunt non sanguinem generare spissiore: ita mulieres adfectæ sedulo admonendæ sunt, ut corpus ratione quadam, ipsis minus molesta e. g. quotidie

tidie per quadrantem vel dimidium horæ ligna dissecando &c. laboriose, moderate tamen, moueant, sufficienterque bibant. Maior enim est huius rei necessitas, quam paucissimi opinantur. Quid? quod interdum omnis fere spes auxilii tollitur, vbi ea, quæ ad motum potumque pertinent, minus studiose obseruantur: quoniam sola medicina id præstare non potest, vt sanguis a spissitudine ista ad tenuitatem reducatur. Vtui his quoque sunt balnea & pediluua, ita tamen instituenda ac moderanda, ne qua sanguinis ebullitio, si forte aqua nimis sit calida, concitetur, vtpote quod illis minime prodesset.

§. 15.

Si quæ nimio mensium laborent fluxu, dum vel nimis copiosus contingit, vel cum frustorum coagulationum excussione coniunctus est, vel iusto diutius durat; ita, vt virium debilitatio & corporis languor sequatur: tum ita suscipiatur medicatio,

Quo modo
iis vtendum
in nimio
mensium
fluxu.

tio, vt instante sanguinis fluxu aut dies aliquot ante, vna dosis *Pilularum Polychrestarum* exhibeatur, & ter aut quater singulis diebus de puluere antispasmodico; idque ad sextum vsque diem continuetur. Omnibus sanguinis profusionibus, leges naturæ ac modum excedentibus, puluis niger etiam, semel atque iterum sumtus, optatum præstare solet effectum. Præterea monendæ sunt, quæ nimiis huius modi hæmorrhagiis adfliguntur, vt non numquam sanguinem, & quidem sufficienter, ad sex vncias vsque, mittant per venæ in brachio incisionem.

§. 16.

Nec non in
abortu.

Feminis, quibus fœtus, quem gestabant, ante tempus expellitur, vsus *harum Pilularum* commendatissimus esse debet. Cum enim abortum vnum quam facillime, post iteratam conceptionem, plures consequi soleant: consultissimum est, vt primo statim post abortum die
vsum

vsus *Pilularum Polychrestarum* incipiant & illius per octiduum continuatione vterum bene expurgent, vt ita molarum etiam, aliæque huius generis informes concreſcentiæ impediuntur. Repetatur *Pilularum* vsus, quoties tempus menstrui fluxus recurrit, vt, si forte quid impuritatis in vtero retentum fuerit, expellatur. Circa tempus, quo antea abortum experta est grauida, præſertim plethorica, venæ ſectiōnem in brachio admittat, ne ſanguinis turgeſcentiæ inordinatis commotionibus anſam præbeant. In diætâ autem fit moderata, & a vehementioribus animi pathematibus ſedulo ſibi caueat. Sin autem nihilominus quædam animaduertat ſymptomata, vnde periculum eſſe poſſit: ternis quotidie doſibus pulueris antispasmodici, & frequenti eſſentiæ dulcis ac pulueris vitalis vsu illud præuertat.

§. 17.

In ipſo partu hoc præſtant *pilule* Et in ipſo
 Po. partu.

Polychresta, vt dolores vagos spuriosque sedent & dispellant, vtilis vero & ad fœtum expellendum necessarios concitent ac promoueant. Vna igitur dosis harum *Pilularum*, in aqua destillata vel communi contrita, vt eo citius operentur, parturienti feminæ porrigatur.

A pellentibus autem calidis & sanguinem fortiter commouentibus medicamentis, quibus heic vulgo vti solent, parturientes omnes diligenter sunt præmonendæ: siquidem ea, experientia teste, plurimum sæpe damni intulerunt in partu laborantibus.

§. 18.

Quem v-
sam præbe-
ant puerpe-
ris post par-
tum.

Apud puerperas *Pilula Polychresta* istud efficiunt, vt nimium sanguinis lochialis fluxum temperent & ad iustam proportionem redigant: Contra promouent eadem necessariam eius excretionem, expellunt leniter secundinas; in vtero retentas; & præstant alios salutarens insuper effectus, tam in doloribus post partum dissipandis, quam in multis aliis
sym-

symptomatibus, quæ puerperis sæpissime exitialia esse solent, præcavendis atque declinandis.

Puerperis igitur quam maxime est commendandum, ut illas vel quotidie, dum fluxus sanguinis continuatur, adsumant. Quicquid etiam aduersi ipsis contingere potest, siue ab iracundia & pauore, siue a frigore, siue ab aliis caussis: id omne *harum Pilularum* virtute sic auvertetur, ut nihil postea restet, quod metuant; cum quidem alias facile accidat, ut turgidum inde atque intumescens uterum retineant.

Quando *puerpera* anxietatibus & angustiis circa præcordia premuntur, aut effusorem lochiorum fluxum experiuntur; aut quando fluxus eorum intempestiue obstruitur; aut sanguis grumosus retinetur, & in concreascentias membranosas, quæ uterum præcludunt, compingitur; unde varia, molesta admodum & difficilia, symptomata oriuntur: per frequentem *harum Pilularum* usum, a diuino numine

E for.

fortunandum, morbi causa sublata, pristinae restituentur sanitati. Concurrente magna sanguinis ebullitione, vna vel altera dosis de pulvere antispasmodico & bezoardico quotidie interponi potest.

§. 19.

molam gestantibus.

Quod si ex certis indiciis alicui feminæ constat, se non verum foetum, sed molam gestare: illa confugiat ad *harum Pilularum* usum, sumatque quotidie dosim, per octiduum continuando; post mensis autem decursum illarum usum denuo repetat & eadem methodo procedat, qua menses per medicamenta reuocari posse diximus §. 12.

§. 20.

lactantibus

Lactantibus feminis hæc *Pilula* conducunt ad lactis emendationem: similiter efficiunt, ne ira, terror, tristitia, moeror & alia animi pathemata, quæ *lactantes* perpeffæ sunt, infantibus noceant. In ipsos etiam infantes *Pilularum* effectus redundat, dum inde laxantur, si matres lactantes iisdem usæ fuerint.

§. 21.

§. 21.

Quando *infantuli* sex vel duodecim hebdomadam torminibus, alvi profusionibus vomitibusque adfliguntur: illis vna vel duæ ex his *Pilulis Polychrestis* vesperi & mane infundantur, in aliquot guttis aquæ prius dissoluendæ aut conterendæ; aut porrigantur *Pilula* ipsis matribus, infantes mammis nutrientibus, quemadmodum iam supra a nobis est monitum.

§. 22.

In *fluore albo* probatissimum illæ sunt remedium: in quo tam diu sunt capiendæ, donec ille sit sublatus. Ne vero redeat, earum usu, semel atque iterum repetendo, præcauebitur. Cum his autem *Pilulis* coniungi poterit essentia amara, aliquoties per diem sumenda.

Si malum hoc ortum fuerit ab inquinamentis venereis, dicta remedia non semper omnem medicationem absolvent: quare & pulvis laxans, cum aliis infra laudandis

medicamentis, in auxilium vocandus erit.

§. 23.

& hæmorrhoidum vel obstructio-
ne vel nimio fluxu.

Quando ex obstructione hæmorrhoidum vel ex nimio earum fluxu varia mala eueniunt: his Pilulis earundem fluxus vel restituendus est vel moderandus, ne siue defectu, siue excessu amplius peccet. His autem semper erit vsus pulueris antispasmodici iungendus.

§. 24.

Cur in cæcis non adhibendæ,

Contra si hæmorrhoides sint cæcæ, quæ sanguinem non effundunt, sed eiusdem circa anum infarctum, tumentes & turgentes ingentibus doloribus, aliquando etiam inflammationibus, molestissimæ sunt, harum pilularum non erit vsus: eo quod sanguis concitatus, viis nondum apertis, exitum non inueniat & frustraneus erumpendi conatus varias molestias inferre soleat.

§. 25.

nec in vomitu cruento.

In vomitu quoque vel mictu cruento ab illis abstinendum est. In calculo doloribusque, inde oriundis,

dis, cautione opus est, ne sæpius repetitæ calculum commoueant. Tuto autem vna alteraque dosis sumi potest, & hoc eo securius, si ægrotantibus duæ præterea vel tres pulveris antispasmodici doses in diem porrigantur.

§. 26.

Dosis. Dosis pro adultis erunt octodecim vel viginti Pilulæ; pro personis mediæ ætatis duodecim vel quindecim; pro iunioribus autem & septennibus octo: infantulis pauciores sufficient.

Qui pilulas auersantur, illas vel conterere & in formam pulueris redigere, vel in paucula cereuisia alioque liquore, ad calorem moderatum colliquare poterit & ad usum suum accommodare.

Quomodo in formam pulueris redigendæ.

V.

PILVLÆ PUR-
GANTES.

§. I.

Cur hæ pi-
lulæ sint in-
ventæ.

CUm Pilulæ Polychrestæ, de quibus modo diximus, leuiter tantum aluum ducant; in multis autem casibus vtile sit ac omnino necessarium, fortiori remedio rem agere, quo impuritates, a quibus periculum esse potest, resoluantur atque deiiciantur: visum est, in rem ægrotantium fore, si hoc pilularum genus adderetur.

Quæ sit earum natu-
ra & virtus.

Quarum quidem ea est natura ac virtus, vt mucositatem, in ventriculo & intestinis contentam, feliciter dissoluant & per aluum eiiciant, idque sine vllius nausææ aut torminum ventris excitatione: quod alia huius generis medicamenta, quæ
COR.

corporis purgandi gratia dantur, ut plurimum facere solent.

§. 2.

Capiantur illæ vespertino vel matutino tempore, & mane bibatur aqua cum Théè vel Coffèe cocta, aut cereuisia calida: quo sic faciliori negotio & maiori quoque celeritate opus suum perficiant.

Quando & quomodo sumendæ.

§. 3.

Quodsi homo adultæ ætatis viginti pilulas pro vna dosi sumserit, circiter sex vel septem sequentur sedes: pueris, annum agentibus duodecimum, duodecim & aliquot supra, ad quindecim vsque dentur.

Quanta dosis.

VI.

PILVLAE
CONTRA
OBSTRVCTIONES.

§. I.

HAE, quas nominamus, *Pilule*, usum habent in his præcipue, qui consueverunt

Usus & effectus harum pilularum,

E 4 runt

morbis, qui
ab obstru-
ctionibus
oriuntur.

runt durioribus ac pertinacibus *altis* *suppressionibus* vexari, cum illa vix semel post aliquot dierum interual- lum, & magna quidem cum diffi- cultate ac molestissimo conatu, ex- oneratur. Vnde permulta valetu- dinis incommoda, qualia sunt ca- pitis dolor, vertigo, tinnitus auri- um, inflammationes oculorum & vuulæ, flatulentia, tormina, colica, nausea, vomitus, compressio- nes & anxietates præcordiorum, palpitationes cordis, cardialgiæ, qui dolores sunt circa os ventriculi, ructus ex cruditatibus orti, soda, pleuritis, pauores dormientium, passiones hystericæ seu vterinæ, li- pothymia, seu animi defectiones, respirandi difficultas, suffocationes, tussis ficca, cetera, enascuntur: A- lli vero morbi haud exigua inde quoque capiunt incrementa.

§. 2.

Cur *altis*
purganti-
bus præ-
palleat.

Pessimum in talis modi adfuetis *obstructionibus* est, quod aluus in e- ius modi personis sæpissime ne for- tissimis quidem purgantibus solua- tur.

tur. Si etiam vel maxime soluta fit: illa mox tamen iterum, & multo quidem durius, quam antea, adstringitur. Cum autem fieri non possit, aut debeat, vt singulis diebus nouæ purgationes, & præsertim fortiores, adsumantur: hæc *Pilule* aluum conseruabunt apertam, & id quidem sine vlllo incommodo sanitatis. Hinc sumi possunt quotidie, non facta prius intermissione, quam natura ad officium redierit iusto tempore & modo excernendi, quæ excerni valetudinis ratio iubet. Id quod *his Pilulis* non intenditur tantum, sed re etiam ipsa, continuato harum vsu, feliciter obtinetur.

§. 3.

Possunt igitur hæc *Pilule*, si opus Ratio vten- fuerit, per quatuordecim dies di. continuos sumi. Tum vero ad vnum diem cesset vsus, fiatque periculum, num sponte aluus suum posthac facere velit officium. Quodsi facit, non opus erit ista quotidiana *Pilularum* continuatione: Sin minus, re-

petatur ad octo vel quatuordecim dies *Pilularum* vsus, videaturque deinde, vtrum nunc sine isto adminiculo alius cieatur. Atque hoc eo vsque continuetur, oportet, donec natura redacta sit ad obsequium & consuetudinem excrementa per aluum emittendi.

§. 4.

Quando
via paranda
fit per cly-
sterem,

Quodsi aluus pertinacius fit constricta, ita nempe, vt multis illa diebus debita non reddiderit: tum consultius est aluum clystere prius emollire & hoc facto, *Pilularum* vsus, qua præscriptum est ratione, inchoare & continuare.

§. 5.

Cuius ad-
monendi
sint vtentes.

Admonendi autem sunt illi, qui alui *obstructionibus* laborare solent, vt non tantum inter harum *Pilularum* vsus, sed extra illum quoque sufficienter bibant & corpus moderato quodam labore vel deambulatione exercent. Capiantur autem duæ, tres vel ad summum quatuor harum *Pilularum* pro vna dosi, idque vel mane, vel hora vna ante pran-

Quot ca-
rum su-
mendæ.

prandium, vel inter prandium ipsum, vel inter cœnam, siue cum cereuisia, siue cum vino, siue cum iusculo. Vnam dosin vna sequetur sedes, ad summum duæ. Si validior sit effectus & sedes numerosior: dosis erit imminuenda. Sufficit etiam aliquibus *Pilule* vnus tantum pars dimidiata ad naturalem alui apertionem procurandam. Illud enim hoc loco repetendum est, non esse has *Pilulas* eo fine sumendas, vt alius quasi ex instituto purgetur, sed vt in officio contineatur, & contra obstructiones aduersitas ac diuturnas præseruetur.

VII.
PVLVIS BEZOARDICVS.

§. I.

Hic Puluis resistit veneno, promouetque sudorem, ita tamen, vt nulla sequatur fan-
Huius pul-
veris virtu-
tes.

sanguinis commotio aut vehementior æstus. Neque autem, si quid impuritatis, præsertim biliosæ, in corpore latet, id per sudorem tantum, sed per *urinam* quoque expellere solet. Prodest etiam ventriculo, educitque blandissime per *alvum* cruditates, in eo contentas. Si quis tamen hunc in finem hoc pulvere uti velit, ille pilulas polychrestas simul in subsidium adhibeat, oportet.

§. 2.

Quæ in ebullitione sanguinis se ostendunt.

In ebullitione sanguinis, præsertim acrioris; in doloribus capitis atque oculorum, inde provenientibus, nec non in inflammationibus vuulæ & tonsillarum, in erysipelis, hæmorrhagiis seu sanguinis fluxionibus nimis, spasmis, artuumque doloribus, ternis quotidie vicibus *Pulis* hic *Bezoardicus* capiatur. Pilulæ etiam Polychrestæ, tum præsertim, cum alvus concitanda est, commode inter huius pulueris vsum adhibentur.

§. 3.

§. 3.

Corrigit autem *hic Pulvis* præcipue acredinem bilis, ideoque maxime prodest *sanguineis*, omnibusque *illis*, qui aut *cholera* aut *plethora* laborant. Quotiescunque igitur sanguis a nimis vel corporis vel animi commotionibus æstuat, sumatur *hic pulvis*, vt ebullitio sanguinis sedetur & aluus aperiatur: siquidem tales ab obstructionibus alui præseruare solent.

Quibus maxime conducatur.

§. 4.

Qui febribus *continuis*, petechialibus, aliisque malignis conflictantur, illis tribus per diem interual-
lis *Pulvis Bezoardicus* porrigatur. Si minus autem respondeant sudores, vna insuper atque altera dosis de essentia amara, ad 30 circiter guttas adicienda erit. Eo tamen tempore hoc fiat, quo æstus paroxysmi maximam partem videtur minutus esse & a pristina acerbatione remissus: vel quod vtilius pariter ac securius est, misceatur *Pulueri Bezoardico* pulvis vitalis: vel destillentur

In febribus continuis quomodo hoc puluere vtendum.

tur in illum 15 aut 20 guttæ essentia
dulcis, vt vna fumantur.

§. 5.

Quomodo
in intermit-
tentibus.

In febribus *intermittentibus*, quæ
interualla temporum habent, & vel
singulis diebus, vel tertio quoque
& quarto die redeunt, consultum
fuerit sub tempus frigoris *Puluerem*
Bezoardicum dosi paululum auctiore
dare: tum autem, cum æstus vis ac
impetus maxima ex parte remisit,
ad sudores promouendos, quorum
semper in febribus præcipua esse
debet cura, essentia amara ægroto
porrigatur, & circa instantem no-
ctem *Puluis Bezoardicus* iteretur. Di-
ebus paroxysmo liberis, sumat pa-
tiens mane pilulas polychrestas aut
purgantes, vel essentiam anthypo-
chondriacam; hora autem decima
matutina & vespertina *Puluerem Be-*
zoardicum; & inter prandium ac coe-
nam essentiam amaram.

§. 6.

Vsum etiam
habet in
terroribus.

Vsum quoque hoc medicamen-
tum habet post obortos terrores a-
liasque vehementes animi commo-
tio.

tiones; aut, si quis onera grauia at-
tollendo vel portando corpori vim
fecerit indeque se male habeat; aut,
si quis ex alia quacumque caussa
minus recte valeat, neque tamen
dicere possit, quænam corporis
pars præcipue laboret aut quo no-
mine adfectus ille nuncupandus ve-
niat.

§. 7.

Illis, qui iam adulta sunt ætate, Quantum
eius pro de-
si capien-
dum.
ad 20 grana hordeacea; pueris du-
odecennibus ad 12; trimulis ad 6 hoc
detur medicamentum.

VIII.
PVLVIS
CONTRA
ACREDINEM.

§. I.

Hic Pulvis, acredini opposi- Proprium
eius absor-
bere acredi-
nem.
tus, eximium habet vsum
in omni genere morbo-
rum,

rum, in quibus aliquid acredinis, aciditatis & æstus aduertitur. Movet ille sudorem, sed lenissimum plane & valde moderatum.

§. 2.

Opem fert
in febribus
petechiali-
bus.

Qui febribus petechialibus aliisque malignis correpti decumbunt, iis quotidie post quælibet 8 vel 6 horarum interualla detur *hic Pulvis*: isque vel solus vel vicibus cum pulvere bezoardico commutatis.

§. 3.

In variolis,
morbillis.

Similiter inseruit etiam his, qui variolas, morbillos aut purpuram patiuntur: vbi magna cura & attentio esse debet, ne qua medicamenta ægrotis porrigantur expellentia, calida & sanguinem nimium commouentia. Si vero contingat, vt exanthemata ista vel non ita, vti debent, vel difficulter & nimis tarde, erumpant: tum laboranti naturæ cum essentia dulci & pulvere vitali succurratur.

§. 4.

In ebullitione
sanguinis.

Multum etiam valet *hic Pulvis* in præternaturali sanguinis incalescentia

tia eiusque ebullitione, dysenteria, in erysipelis, in profusionibus alui, in torminibus, in soda, in pruritu cutis, dischuria & stranguria, in scabie, crusta lactea adfectibusque ulcerosis & serum fundentibus.

§. 5.

Paruulis & infantibus dabitur, Quando paruulis conducatur. cum febriculas habent & inquieti sunt; item cum tormina patiuntur, aut partes aliquæ corporis illis crudescunt.

§. 6.

Dosis erit pro adultis ad mucronem cultri seu 20 granorum Dosis. pondus; pro pueris sex annorum & supra, quindecim; pro inferioris ætatis decem granorum. Quæ quidem dosis, re sic postulante, bis, ter & quater in diem repeti poterit.

VIII.
PVLVIS ANTI-
SPASMODICVS.

§. I.

Effectus
huius pul-
veris am-
plissimus.

Hic Pulvis in pluribus adfecti-
bus insigne præbet com-
modum, vsumque habet
latissime patentem. Aperit enim
aluum, ciet vrinam, resoluit mu-
cum tenacem, roboratque ventri-
culum.

§. 2.

In primis
apud san-
guineos.

In primis prodesse deprehendi-
tur iis, qui ex abundantia sangui-
nis laborant, eiusque commotioni-
bus & exæstuationibus valde expo-
siti sunt: siquidem ebullitionem e-
ius sedat, spumescentiam tollit, mo-
tumque impetuosiore compescit
& ad statum naturalem reducit.

§. 3.

In plurimis

Hinc eo illi præsertim magno
cum

cum emolumento vtuntur, qui ex neglecta, alias consueta, venæ sectione aut intermissa cucurbitularum adplicatione; item, qui ab obstructione vel retentione suetorum sanguinis fluxuum, vt sunt hæmorrhagia narium, mensium, lochiorum in puerperis, hæmorrhoidum; varii generis incommoda, inflammationes, erysipelas, raucedinem, pleuritidem, ophthalmiam, otalgiam, cephalalgiam, odontalgiam, h. e. oculorum, aurium, capitis, dentiumque dolores: item dolores in manibus pedibusque spasticos, cordis palpitationem, respirandi difficultatem, constrictionem pectoris, flatulentias, anxietates præcordiorum, passiones hystericas seu vterinas, tusses, nauseam, vomitus, dolores colicos, malum hypochondriacum, inflationem lienis, cardialgiam, hæmorrhoides cæcas earumque inflammationes experiuntur. Nec minus vtilitatis inde sibi promittent illi, in quibus consueti

adfectibus,
qui recensentur.

fanguinis fluxus nimis excedunt, suaque abundantia patientes multum debilitare conspiciuntur.

Ratio &
modus v-
tendi.

Quotquot igitur his memoratis similibusque malis adficiuntur, *bunc Pulverem* tribus aut quatuor diei temporibus capiant. Ad præservandum multum contribuit, si interdum naturæ, quæ sanguinis evacuationem apud tales intendit, aut per scarificationem aut venæ sectionem succurratur, & pars sanguinis emittatur. Cauebunt præterea sedulo, ne alius ipsis sit obstructa. Quando vero vsui huius *Pulveris*, illa non ita, uti debet, respondet: tum pro lubitu aut essentia anthyphochondriaca, aut pilulis polychrestis, aut pilulis contra obstructiones, aut clystere aperienda alius erit.

§. 4.

In hæmoptysi, vomitu & mictu cruento

In hæmoptysi, vomitu & mictu cruento, dentur patientibus quotidie tres vel quatuor *Pulveris* huius doses. Ante omnia autem summa postu-

postulat necessitas, vt hæmoptysi & vomitu cruento laborantibus vena in pede secetur: qui vero sanguinem mingunt, illi in brachio venæ sectionem admittant.

§. 5.

Aduersus dolores calculi, lumborum, coxarum, femorum, item aduersus stranguriam, ardores urinæ, vel suppressionem eius plurimum hinc auxilii petetur, tribus vel quatuor eius dosibus quotidie acceptis.

in doloribus calculi, lumborum cet.

§. 6.

Quando ante prandium vel cœnam sumitur, confert ad faciliorem ciborum concoctionem, præseruatque a flatibus ructibusque, ex ventriculo oriundis.

In præuertendis flatibus.

§. 7.

Nec minus felici cum successu *hic Puluis* adsumitur in arthritide vaga, in podagra, gonagra, in malo ischiadico, in pleuritide spuria, he-

in adfectibus spasticis & convulsivis

micrania, ceterisque huius generis morbis. Cuius in singulas doses si 15 guttæ de essentia dulci instillentur, effectus tanto præstantior erit celeriorque.

§. 8.

In variis
animi pa-
thematis,

Si quis ira vehementer est commotus, vel terrore percussus, adsumat statim vnam *huius Pulveris* dosin, eamque vel solam vel cum essentia dulci per quævis duarum horarum spatia aliquoties repetat. Consultum quoque fuerit, tali tempore a cibi potusque sumptione abstinere.

§. 9.

In æstuatione
sanguinis,

Quibus a fortiori potus genere sanguis inæstuauit, illius commotionem vehementiorem *huius Pulveris* beneficio restinguant & ebullitionem comescant. Nec desunt, qui a legitimo vsu recedentes, præsidium in eo vel aduersus ipsam ebrietatem, quamvis, præter nostram intentionem, inuenerunt.

§. 10.

§. IO.

Qui casu ab alto, ic̄tu aut ponderibus portandis, corpori membrisque vim intulerunt, hi pro discussione sanguinis *hoc Pulvere* vtantur.

In eiusdem congestione.

§. II.

Feminis, vterum gestantibus, *hic Puluis* iuxta & essentia dulcis, vbi que fere, & in omnibus, quæ ipsis accidunt, quam maxime opitulatur. Adfert his auxilium, cum hæmorrhagias vteri siue metuunt siue patiuntur; cum doloribus capitis adfliguntur; aut agre & magna cum difficultate spirant; aut ira & pavore vehementius commotæ sunt; aut cum abortum formidant; aut cum vomitu, flatulentia, torminibus ac doloribus lumborum & coxarum cruciantur; aut cum fœtus sese mouet præter solitum, aut vrinæ excretio retinetur. Parturientibus etiam, quæ a viribus ad partum intensis multum æstuant, semel *hic Puluis* atque iterum datus, plurimum est profuturus.

In morbis mulierum, speciatim grauidarum,

& parturientium,

§. 12.

Quantum
illius sit
dandum &
quoties,

Tantum autem eius dabitur ad-
vltis, quantum cultri mucrone capi
potest, aut quantum viginti grana
hordeacea pondere æquabit. Vfus
illius pro rei necessitate ac tempo-
rum ratione, bis, ter, quater quo-
tidie iterandus erit: aut interiectis
semper duarum horarum spatiis
tam diu frequentandus, donec in
adfectibus grauioribus vis morbi
fracta sit & maximus impetus pro-
fligatus.

X.

PVLVIS VITALIS.

§. 1.

Est medica-
mentum ro-
borans & se-
cure vsus,

Hic *Puluis* ideo cognominatur
VITALIS, quod eo motus
vitalis insigniter roborantur,
promouentur & in ordine
ac iusta proportione conseruantur.
Cuius

Cuius quidem vsus ita securus est
omnisque adeo periculi & metus ex-
pers, vt ab omnibus sine discrimi-
ne sexus & ætatis, ne infantibus
quidem exceptis, vtilissime capi
queat.

§. 2.

Modus operandi blandissimus est
& naturæ admodum conueniens;
siquidem vsus eius nullas excitat
turbas, & impuritates, quas obui-
as habet, ordinarie per moderatum
sudorem, cum insigni quadem vi-
rium corroboratione, e corpore pro-
pellit.

Modus ope-
randi per
sudorem.

§. 3.

Reddit *hic Puluis* sanguinem puri-
tati suæ, eiectis hinc inde, quæ no-
cere valetudini possunt: inprimis
autem mundificat lympham. Est
virtutis *balsamica*, resistit veneno &
putredini, quæ corporis structu-
ram corrumpunt vitæque quam
maxime aduersantur. Quare sum-
ma non minus securitate, quam
utilitate adhibetur in febribus *acutis*,

Illius poten-
tia in febr-
bus acutis
& petechia-
libus cet.

petechialibus aliisque *malignis*, in purpura alba, morbillis, variolis, compluribusque aliis exanthematibus: in quibus medicamentum hoc materiam febrilem & malignam, quæ in corpore grassatur, non modo corrigit, sed eam simul etiam discernit atque excernit. Idem & exacerbata, quæ concurrunt, symptomata sedat eorumque diminuit, immo infringit nocentissimum effectum. Confortat quoque naturam, cuius motus multum adiuuat atque ita moderatur, vt febris, accedente diuini Numinis auxilio, & accurata regiminis præscripti obseruatione, feliciter decurrat & salutariter finiatur. Quam ob rem necesse est, vt ab initio febris vsque ad finem eius, vsus huius pulueris diligentissime continuetur.

§. 4.

In profu-
yis ventris.

Optimum etiam & notabilem effectum producit, quando alui profusionibus, inprimis diarrhœæ & dysenteriaë opponitur. Non ad-
strin-

fringit aluum: roborat tamen ventriculi & intestinorum tonum. Mitigat etiam grauiores, qui agrotos cruciant, dolores, promouetque impuritatum, quæ intestina rodunt, moderatam deiectionem.

§. 5.

Efficit autem hic *Puluis*, vt sanguis per vniuersum corpus æqualiter distribuatur, & *congestiones*, si quæ obuiæ sunt, *dissipentur*, quæque ex his sanguinis congestionibus ortum trahunt, nimix hæmorrhagiæ, præsentissima ope compescantur. Salutaris etiam medicina est illis, qui scorbuto, gonorrhœa seu feminis fluxione, item fluore albo, lue venerea, apostematibus, putidisque ac fistulosis vlceribus laborant: aduersus quos quidem corporis adfectus tanta pollet virtute, vt primatum facile inter quæcumque alia medicamenta obtineat.

Inque pluribus aliis morbis, qui recensentur.

§. 6.

Phthifici quoque & tabescentes hic Quid Phthificis

arthriticis-
que inde
promittatur
aux lii.

hic inueniunt, quod non vbiuis ob-
uium est. Huius enim *Pulueris* con-
tinuato vsu, pristinam recipiunt sa-
nitatem, si modo per naturam vl-
lus auxilio locus sit relictus. In re-
soluendis *tumoribus* sanguinisque sta-
sibus, præstantissimus eius est & o-
ptatissimus effectus. Porro *hic Pul-
vis* opponitur adfectibus *arthriticis*
morbisque articularibus, idque fe-
lici cum successu: ita tamen, vt æ-
groti ad sudorem vel lenem trans-
pirationem sese sæpius disponere
debeant; tum vt tonus fibrarum
membrorumque constrictus relaxe-
tur, tum vt particulæ acres & sul-
phuræ euaporent.

§. 7.

Quale re-
gimen illius
vsus requi-
rat.

Atque hoc quidem, quod iam
monitum est, in reliquis quoque
morbis curandis obseruatu necessa-
rium est: quia *hic Pulvis* facilius per
sudorem, quam per aliam aliquam
excretionem virtutem suam exserit.
Hinc necesse est, vt patientes, ad
minimum, dum eo vtuntur, quie-
te

te & moderate in calore se contineant : quo sic effectus , quem prædicauimus , tanto facilius consequatur.

§. 8.

Sumitur autem pro re nata & Quo utendum vehiculo , & in qua quantitate. conditione morbi, cum vino, cereuisia, aqua destillata vel communi, aut cum iusculo, potu aquæ calidæ, cum Thée vel Coffée coctæ. *Ætatis* qui iam confirmatoris sunt, *huius Pulueris* integra dosis; puerili autem & teneræ ætati dimidiata tantum exhibeatur.

§. 9.

Vsus eius quouis viginti quatuor, Quoties illius vsus repetendus. aut duodecim, aut octo, aut sex, aut quatuor, aut duarum horarum interuallo, prout morbi ratio postulat, reperatur. Quo enim plus periculi videtur imminere, eo frequentius sumatur medicamentum. Contra ea si moras patiatur morbus, nec instans periculum aliud vrgeat, semel in diem & quidem tem-

tempore matutino, vel bis etiam,
mane ac vesperi capiatur.

XI.

BALSAMVS CE-
PHALICO-STO-
MACHICO-NER-
VINVS.

§. I.

Vfus eius in
morbis ca-
pitis.

Hic Balsamus habet vsum in
adfectibus apoplecticis, li-
pothermiis s. animi defe-
ctionibus & vertigine ca-
pitis: multumque facit ad memo-
riam confirmandam. Vnguntur
eo nares, tempora & vertex.

§. 2.

In dolori-
bus eius-
dem.

Neque vero minus efficax est
in dissipandis doloribus, quibus ca-
put vehementer adficitur, si eo mo-
do,

do, quem præscripsimus, adhibeat-
tur.

§. 3.

In susurro, tinnitu & pulsatio-
ne aurium, item in vehementiori
earum dolore, aliquantum *huius Bal-*
sami, ad magnitudinem pisi, cum
gossypio immittatur in aurem, vbi
dolor sedet, inibique per aliquot
horas retineatur: id quod si semel
atque iterum sit factum, effectu
non frustrabitur.

In adfecti-
bus auri-
um.

§. 4.

Si qua particula *eius* in dentem,
carie laborantem & multis dolori-
bus adfectum adplicatur, sequitur
plerumque mitigatio dolorum ac
leuamen.

In doloribus
dentium.

§. 5.

Si quæ corporis partes adfectæ
sunt apoplexia vel paralyfi, ita vt
sensum ac potentiam motus amise-
rint; aut si contracturam passæ sunt
ex quacumque causa: illæ diligen-
ter *hoc* vngantur *Balsamo* & ad calo-
rem probe perfricentur. Effectus
testa-

In impotentia
partium
& contra-
ctura.

testabitur, illas non exiguum hinc robur & firmitudinem accepisse.

§. 6.

In malis
stomachicis,
colica, eet.

Quibus stomachus valde intumuit, aut dolet; item qui passione colica, flatibus torminibusque ventris vexantur: illi stomachum & abdomen hoc vngant Balsamo, vt incommodis istis liberentur.

§. 7.

In proflu-
viis ventris,
dysenteria,
eet.

Bono etiam cum successu hic Balsamus adhibetur tam ab adultis quam a paruulis, si in sedandis ventris profusionibus, vel vomitu reprimendo, venter eo vngatur, ac deinde linteolum, spiritui vini calefacto vel vino adusto vel aquæ apoplecticæ immersum, iteratis temporibus calidum imponatur.

§. 8.

Inseruit va-
letudini
feminarum
gravidarum.

Optato itidem cum effectu hoc Balsamo vtentur feminae, vterum gestantes vel ex partu laborantes. Dissipat enim dolores ac flatus, quibus adfliguntur, moderatur vehementiorem foetus motum, obsistit dolo-

doloribus vagis & vbique vt balsamus pro infantibus vtilissime applicatur.

§. 9.

Si qua partium contiguitas vel incisione, vel ictu, vel punctione, vel vftione, fit soluta; item, si quod membrum frigore sit læsum: tum applicetur mox *hic Balsamus* recenti vulneri aut membro læso. Sic patiens virtutem leniendi, discutiendi, sanandi, qua pollet, notabili cum effectu experietur. Quod si *hic Balsamus*, cum vitello ouorum permistus, vulneri applicetur: magis etiam & promptius respondebit effectus.

Adplicatur etiam vulneribus.

§. 10.

Porro vicem sustinebit *hic Balsamus* vnguenti ad labia: quo casu illa, si ab aeris asperitate & siccitate sint dirupta, eo vngentur ac sanabuntur.

Loco vnguenti ad labia adplicatur.

G

§. II.

§. II.

Vfus eius
internus in
profluuiis
ventris, cet.

Vbi ad sistenda ventris proflu-
via, dyfenterian, vomitum, pas-
sionem colicam, flatulentiam, his-
que similia mala in promptu non
sunt alia idonea medicamenta: ibi
eorum defectum idem *hic Balsamus*
supplere, dictisque incommodis
non sine effectu opponi poterit.
Sumatur igitur ad magnitudinem
pisi maioris in cochleari iusculi ca-
lidi.

Præseruati-
vum esse
potest iter
facientibus,

Quibus iter faciendum, hi tan-
tum eius, quantum modo est di-
ctum, matutino tempore, prius-
quam egrediuntur, in linguam ex-
cipiant, & in ore solutum paulla-
tim intra corpus demittant: sic ab
omni aeris asperitate & cæli nebu-
losi inclementia atque insalu-
britate saluam integram-
que præstabunt valetu-
dinem.

APPEN.

APPENDIX
DE
ALIIS QVIBVSDAM
MEDICAMENTIS.

Succedunt iam alia quaedam
medicamenta ; quorum in
praefatione facta est mentio.
Illa quidem non includun-
tur ordinarie *apotheculis* no-
stris, quas ad usum *domesticum*, *via-*
torium & *castrensem* instruimus ; uti
ea medicamenta, quorum usus ha-
ctenus & virtutes exposuimus. Quo-
niam vero eorum bonitas ac praes-
tantia nobis exploratissima est &
plurimis exemplis atque testimo-
niis confirmata : non possumus,
quin promissi memores, eorum
quoque rationes atque utilitates
nunc in medium proferamus. Ne-
que tamen, ut modo dictum est,
ea in dictas *apothecas* inseruntur,
nisi vnum vel alterum expresso no-
mine deposcatur.

G 2 I.PVL-

I.

PVLVIS NIGER.

§. I.

Hic pulvis
habet vir-
tutem robo-
randi in-
comparabi-
lem.

H *Vnc Puluerem Nigrum, eo*
quod multi operis ac la-
boris est, & non ita
magna copia vno labo-
re paratur, huc vsque
in casus tantum necessitatis reserua-
vimus: nempe, quando aut cetera
medicamenta respondere noluerunt;
aut impetus morbi adeo violentus
fuit, vt vitæ metuendum esset pe-
riculum. Est enim medicamen-
tum, quod insigniter naturam cor-
roborat ac firmat, vt alia, quæ in
vsu sunt, cum hoc comparari non
possint. Hinc in omnibus morbis
quam securissime adhibetur. Cer-
tum est, & re ipsa sæpius cognitum,
vitam pluribus hoc remedio serua-
tam esse, cum in summo constituti
essent discrimine.

§. 2.

§. 2.

Singularem virtutem ostendit *hic Pulvis*, cum magnis & enormibus hæmorrhagiis seu sanguinis effusionibus vexantur patientes; maxime vero, cum nimio mensium & lochiorum aut hæmorrhoidum fluxu laborant: vtpote quæ immoderatæ & damnosæ fluxiones hoc remedio temperantur & sistuntur. Si vero post eius usum profluvia ista apud *feminas* non cessant, suspicandum est non sine causa, molam subesse in vtero: qualis tamen mola, medicamenti huius beneficio, sæpe paucis post diebus feliciter excussa est. Quo facto & ipse sanguinis fluxus, postquam sublata hoc modo causa fuerat, constanter cessauit.

Resistit immoderatis sanguinis fluxionibus.

§. 3.

Adultis integra dosis, iunioribus autem & paruulis dimidiata porrigatur. Repetendus vero est usus post viginti quatuor horarum interuallum, si periculum non exigit frequentiore. Summa vr-

Dosis.

G 3

gen-

gente necessitate, vel post alteram
quamque horam denuo dari potest.

II. MAGISTERIVM DIAPHORETI- CVM.

§. I.

Magisteri-
um hoc va-
let in sca-
bie, cet.

Conspicius est huius *Magiste-
rii Diaphoretici* vsus in sca-
bie, crusta lactea, lepra,
etiam in lue venerea: in
quibus adfectibus *Magisterium* hoc v-
na cum essentia amara & puluere
laxante vtiliter adhiberi potest.

§. 2.

Estque ope-
rationis ef-
ficacissi-
ma.

Et quamuis illud nullam natu-
rae vim inferat, sed eam potius fir-
met ac robore instruat: operatio ta-
men tanta est, vt saepe post vsum
etiam, aliquot dies efficacia eius
sentiatur.

§. 3.

§. 3.

Operatur quidem per vrinam: maxime tamen per sudorem, quem in iis etiam, qui alias difficulter sudant, multa cum facilitate promovet. Habet enim id præcipuum præ aliis sudoriferis: quod illi, qui eo utuntur, nec ab effusiori quidem sudore defatigantur, sed plerumque firmiores inde conspiciantur.

§. 4.

Quia igitur sudorem tam facile mouet, multæ quoque utilitatis esse deprehenditur in rheumatismis ita dictis seu fluxionibus humorum, & qui hinc oriuntur, doloribus capitis aliorumque membrorum, dentium, aurium, oculorum, sedandis: nec non in omni genere febrium, quibus homines adficiuntur.

§. 5.

Præcipue autem multo cum effectu adhibetur in febribus intermittentibus. Quando igitur post tertium vel quartum paroxysmum, necessariis medicamentis præmissis,

G 4 febris

febris patientes non deserit: duabus horis ante frigus vna dosis *huius Magisterii* illis porrigatur, idque post vnam horam iteretur. Interea vero febricitantibus præbeatur subinde potus calidus cum Théé vel Cof-fée, donec sudor prorumpat: qui sub moderato regimine tamdiu continuandus est, dum tempus, quo frigus patientes aggredi solebat, sit præterlapsum. Sin vero hac ratione frigus non statim impediatur vel infringatur: repetenda est hæc medicina iterum iterumque. Sæpissime enim, hac methodo continuata, frigus tota cum febre profligatur. Ceterum satis est, vnam quotidie dosin, mane aut vesperi, & ad summum duas, adhibere.

§. 6.

Quod regimen in eius usu observandum.

Qui hoc medicamento vtuntur, quieti sint oportet & omni studio caueant, ne corpus vel in sudore vel post sudorem aeri frigidiori exponatur, aut minus opertum habeatur. Neque tamen ex aduersa par-

parte opus erit, vt nimio calore corpus fatigent, aut multis lecti-
sterniis onerent. Sufficit enim, si
calor sit moderatus, & aer corpus
madidum non attingat.

§. 7.

Exhibeatur quotidie illis qui-
dem, qui adultiori ætate sunt, vna
alteraque eius dosis mane & vespere,
ad quantitatem duorum grano-
rum: quæ iunioribus & paruulis in
duas partes diuidatur.

Dosis.

III.

PVLVIS LAXANS.

§. I.

H*ic Pulvis, quem Laxantem* Hic pulvis
est laxans
quoddam
lenissimum.
dicimus, laxat quidem al-
uum, sed modo quodam
lenissimo & sine molestia
fumentis: ita, vt vix operatio eius
sensu percipiatur. Ordinarie aluus
per *hunc Puluerem* bis vel ter solui-
tur:

G 5

tur:

tur: quando vero multæ sunt in corpore impuritates, sequuntur sex vel septem sedes, nulla tamen cum virium debilitatione coniunctæ. Si bis per diem sumitur, vna dosis sub somni tempus, altera postero mane: effectus erit paratior. Aperit autem aluum magna cum facilitate, & emollit quoque hos, qui nullis aliis purgationibus emolliuntur. Neque tamen *hic Pulvis* adultis tantum, sed iunioribus quoque, imo & infantibus, non ita pridem in lucem editis, secure dari potest: utpote quos moderate laxat. Quando autem impuritatis vel mucii aliquid in ventriculo est, efficit plerumque vomitum, ne illud cum periculo valetudinis inibi detineatur.

§. 2.

Enecat vermiculos eicitque eos.

Inest præterea *huic Pulveri* aliqua quædam, non minus certa, quam eximia virtus, nempe vis enecandi vermiculos atque eiciendi eos: quæ tum præsertim sese exserit, quando luna decrescente vsurpatur. Idcirco

Idcirco, cum dici nequeat, quot & quanti sæpe morbi tam in adultos quam paruulos a vermibus profiscantur: vsus huius medicamenti hac etiam de caussa commendari maxime meretur.

§. 3.

Nec parum eo proficitur, si adhibeatur in scabie, crusta lactea, fluxu oculorum auriumque, in externa cutis immunditie: etiam in adfectibus, ichore madentibus atque vlcerosis, si vel maxime sint inueterati, vsus eius cognoscitur. In primis bonus est effectus eius, quando scabies vel a frigore vel in tempestiuo vnguentorum abusu ad interna recessit, & febris causam præbuit. Quo casu mox detur vna dosis *huius Pulueris*: sic scabies rursus pelletur ad externa & præcauebitur malum, quod internis corporis partibus hac ex re facile infligi poterat.

Ostendit etiam virtutem suam in scabie similibusque morbis.

§. 4.

His igitur & similibus malis qui *Vtendi ra-*
ad-

tio ac mo-
dus.

adffiguntur, duas capiant per hebdomadem *huius Pulveris* doses: adhibeantque simul ter in singulos dies essentiam amaram. Si quis præterea uti volet pulvere vitali, & post illum semel vel bis moderatum sudorem admittere: ille efficaciam eius sentiet tanto maiorem.

§. 5.

Dissolvit
quoque pituitam, &
purgat
sanguinem.

Vtilissimum pariter est in dissoluenda pituita tenaciore & purgando sanguine a particulis acidis, quibus inquinatus est, hoc ipsum medicamentum. In gonorrhœa, fluore albo, aliisque impuritatibus venereis, si semel atque iterum hebdomade sumtum, & cum essentia amaræ terna vel quaterna per diem sumtione atque acceptione aliquot dosium de pulvere vitali coniunctum fuerit, non minimam præstabit virtutem.

§. 6.

Quenam in

Illud autem tenendum est,
non

non esse *hunc Pulverem* propter Mercurium dulcem, in eo contentum, ^{eius vsu sine cauenda.} sæpius, quam ad summum bis, capiendum. Tres igitur vel quatuor ad minimum dies intercedant oportet ante, quam illius vsus repetatur: tum vero, si qua id necessitas postulat, sine deliberatione illum denuo sumere licebit. Deinde & hoc sciendum, inter vsum *huius Pulveris* corpus esse fouendum, & nequaquam aeri frigidiusculo committendum.

§. 7.

De *hoc Pulvere* infantes ad quatuor grana; pueruli trium annorum ad decem; decimum agentes annum & maiores natu ad viginti pro dosi sumere possunt: parum autem interest, siue aqua, siue iusculo, siue cereuisia pro vehiculo vtantur. Dosis.

✻ (0) ✻

IIII.

IIII.

ELECTVARIVM
ANTIPHTHISI-
CVM.

§. I.

Electuarii
huius vir-
tus.

P Robatissimum remedium est
hoc Electuarium ad phthisin in-
cipientem: item ad varia pe-
toris ac pulmonum vitia. Ex-
perientia cognitum est atque obser-
vatum, illud sæpe in eiusmodi casi-
bus plus, quam alia medicamenta,
morbis huius generis opposita, pro-
fuisse.

§. 2.

In pulmonibus
conspicua.

Pulmonibus ita prodest, vt il-
los mundet, roboret ac fanet. Pro-
mouet expectorationem materiæ
impuræ, mucosæ & saniosæ, & re-
sistit per virtutem suam balsami-
cam

cam putredini pulmonum , ne ma-
lum latius serpat pulmonesque in
totum corrumpat.

§. 3.

Tantum autem eius sumatur Dosis:
pro dosi & comedatur , tempore
matutino & vespertino , interdum
etiam postmeridiano, quantum duo-
bus cultri mucronibus excipi pot-
est , vel duæ drachmæ ponderant :
idque continuetur tam diu , donec
omne malum profligatum & va-
letudo in pristinum restituta
sit statum.

F I N I S.

ERRATA POTIORA,
quæ in hoc opusculum irre-
pserunt, sunt sequen-
tia :

P. 69. l. 15. auersantur lege auersatur.

P. 80. l. 1. Bezoardico lege contra A-
credinem.

P. 87. l. 11, opitulatur lege opitulan-
tur,

INDEX
MORBORVM
ET
ADFFECTVVM,
AD QVOS
Medicamenta in hoc opu-
sculo præscribuntur atque or-
dinantur.

A.

- A** Bortus, Pag. 62.
- - eius metus s. periculum,
p. 87.
Acrimonia sanguinis, p. 51. 79.
Adfectus animi subitarii & concita-
tiores, p. 78. 86. seq.
Adpetitus prostratus, p. 41. 58.
Aeris asperioris incommoda quomodo præca-
venda, p. 98.
a Aestu-

Index

- Aestuatio sanguinis, p. 47. 76. 80. 82. 87.
Alui obstructiones, p. 35. 39. 50. 55. 76. 84. 105.
- - duriores maximeque pertinaces, p. 72.
- - profusiones nimiae, p. 56. 81. 90. 96.
98.
Anasarca, p. 57.
Animi deliquium, p. 30. 72. 94.
Anxietas praecordiorum, p. 83.
Apoplexia, p. 30. 37. 40. 94. 95.
Apostemata, p. 30. 91.
Arthritis vaga, p. 28. 85. 92.
Articularis morbus, p. 28. 31. 92.
Artuum dolor spasticus, p. 76. 83. 85. 103.
- - tremor, p. 30.
Auditus hebetudo, p. 30.
Aurium dolor, pulsatio, tinnitus, p. 72. 95.
103.
- - fluxus, p. 40.

B.

- Bilis acredo, p. 76. 77.

C.

- Cachexia, p. 57.
Calculus, p. 68. 85.
Capitis debilitas, p. 94.
- - dolor, p. 47. 52. 58. 76. 83. 87. 94. 103.
Capi-

Morborum & Adfectuum.

- Capitis frigus, p. 58.
Cardialgia, p. 52. 72. 83.
Catharrus, p. 103.
Catarrhales febres, p. 41.
Cephalalgia, p. 83. vide Capitis dolor.
Chiragra, p. 28. 76. 83. 85. 103.
Colica passio, p. 40. 53. 72. 83. 96. 98.
Commotiones animi corporisque vehementiores, p. 78. 86.
Compressiones pectoris, p. 72.
Concoctio mala, p. 41.
Congestiones sanguinis, p. 86. 91.
Confernatio, p. 78. 86.
Constrictio pectoris, p. 58. 83.
Contagiosi morbi, p. 44. 46. 47.
Contracturae, p. 28. 35. 95.
Convulsivi adfectus & motus, p. 27.
Cordis anxietas, p. 83.
- - palpitatio, p. 47. 58. 72. 83.
Corporis impuritates externae, p. 107.
- - - internae, p. 106.
- - languor, p. 24.
Coxarum dolor, p. 85. 87.
Cruditates ventriculi, p. 76.
Cruentatio excrementorum, p. 56.
- - gingivae, p. 42.
- - urinae, p. 68. 83. 84.
- - vomitus, ibidem.
Crusta lactea, p. 40. 81. 102. 107.

Index

- Cutis immundities, p. 107.
- - inflammatio, p. 29. 76. 81. 83.
- - pruritus, p. 81.

D.

- Debilitas virium, p. 24.
Delirium, p. 46.
Dentium dolor, p. 32. 83. 95. 103.
Diarrhoea, p. 40. 56. 90.
Dischuria, p. 81.
Diffensio lumborum, p. 53.
Dolor, p. 25. 36. 91.
- - artuum spasticus, p. 83. vide artuum.
- - aurium, p. 72. 95. 103.
- - calculi, p. 68. 85.
- - capitis, p. 47. 52. 58. 76. 83. 87. 94. 103.
- - coxarum, p. 85.
- - dentium, vide supra.
- - dorsi, p. 53.
- - femorum, p. 85.
- - genuum, p. 28. 83. 85.
- - intestinorum, p. 83. vide Colica.
- - laterum, p. 72. 83.
- - lumborum, p. 85. 87.
- - manuum spasticus, p. 83. vide Chiragra.
- - membrorum, p. 103.

Do-

Morborum & Affectuum.

- Dolor oculorum, p. 76. 83. 103.
- - circa os sacrum, p. 53.
- - pedum spasticus, p. 83. vide Podagra.
- - renum, p. 29.
- - ventriculi, p. 41. 52. 72. 83. 85.
- - ventris, p. 53. 58. 72. 81. 87. 96.
Dolores parturientium vagi, p. 28. 64.
- - post partum, p. 29. 64.
Dormientium pauores, p. 72.

E.

- Ebrietas, p. 86.
Ebullitio sanguinis, p. 47. 77. 80. 82. 87.
Embryonis debilitas, p. 27. 28.
- - vehementior in utero motus, p. 87.
Epilepsia, p. 27.
Erysipelas, p. 29. 76. 81. 83.

F.

- Faciè inflatio, p. 58.
Febres catarrhales, p. 41.
- - contagiosæ, p. 44.
- - continuæ, p. 41. 55. 103.
- - intermittentes, p. 37. 41. 78. 103.
- - petechiales, p. 45. 77. 80. 90.
- - purpureæ, p. 80. 90.
- - tertiana & quartana, p. 45.

a 3

Femi-

Index

- Feminarum adfectus, p. 57. 86. 87.
- - iuniorum maxime, p. 58. vide Mulieres.
- Femorum dolores, p. 85.
- Fistulosi adfectus, p. 26. 31. 40. 91. 107.
- Flatulentia, a concitato sanguinis motu orta,
p. 40. 47.
- - ex ventriculo ortum nata, p. 52. 53.
85. 96.
- - ab alui obstructione, p. 72. 98.
- - ab obstructo vel retento sanguinis fluxu,
p. 83.
- - in sexu femineo, p. 87.
- Fluor albus, p. 40. 67. 91. 108.
- Fluxus alui nimius, p. 56. vide Aluus.
- - aurium, p. 40.
- - hæmorrhoidum nimius, p. 68. 84. 101.
- - - - obstructus, p. 48.
- - lochiorum excedens, p. 64. 84. 101.
- - mensium vitiosus, p. 48. 58. 59. 101.
- - sanguinis nimius, obstructus, retentus,
p. 25. 35. 61. 76. 81. 84. 101.
- - feminis, p. 40. 91.
- Foetor oris, p. 42.
- Foetus vehementior in vtero motus, p. 87.
- Frigus in capite, p. 58.
- Frigore læsa, p. 97.
- Furor, p. 46. 48.
- - vterinus, p. 83.

Gin:

G.

- Gingivæ cruentatio, p. 42.
Gonagra, p. 28. 83. 85.
Gonorrhœa, p. 40. 91. 108.
Graedo, p. 42.
Grauidarum adfectus & symptomata, p. 26. 55.
87. 96.

H.

- Hæmoptysis, p. 83. 84.
Hæmorrhagiæ deficientes, p. 25. 35.
- - - - - excedentes, p. 25. 62. 76. 84. 91. 101.
- - - - - lochiorum in puerperis, p. 83. 101.
- - - - - narium, p. 36. 83.
- - - - - vteri, p. 36. 83. 86. 87. 101.
Hæmorrhoides cæcæ, p. 68. 83.
- - - - - nimix, p. 68. 83. 101.
- - - - - obstructæ, p. 36. 48. 68. 83.
Hæmorrhoidum inflammatio, p. 83.
Hemicrania, p. 85.
Hydrops, p. 57. 58.
Hypochondriacum malum, p. 47. 83.
Hystericæ passiones, p. 83.
Humorum fluxiones, p. 103.

Index

I.

- Ichore madentes adfectus, p. 107. vide Ulcerosi
Icterus, p. 57. (Adfectus)
Ignis sacer, p. 29. vide Erysipelas.
Impuritas biliosa, p. 76.
= - corporis, p. 44. 106.
= - intestinorum, p. 70. 91.
= - lactis materni, p. 66.
= - lymphæ, p. 89.
= - sanguinis, p. 51. 89. 108.
= - venerea, p. 108.
= - ventriculi, p. 70.
= - vteri, p. 63.
Incalescentia, p. 80. 82.
Infantium adfectus & symptomata, p. 67. 81.
96.
Inflammationes tam externæ quam internæ, p. 25.
29. 58. 83.
= - cutis, p. 29. 83.
= - hæmorrhoidum, p. 83.
= - oculorum, p. 72. 77.
= - renum, p. 29.
= - tonsillarum, p. 76.
= - vuulæ, p. 72. 76.
Inflationes, p. 40. 47. 57.
= - faciei, p. 58.
= - lienis, p. 58. 83.
= - manuum, p. 48. 57. 58.

Infla-

Morborum & Adfectuum.

- Inflationes pedum, p. 48. 57. 58.
- - ventris, p. 40.
Intestinorum dolor colicus, p. 40. 53. 72. 83.
- - impuritas mucosa, p. 70.
Intumescencia, p. 40. 48. 57.
Inualetudo ab onerum grauitate, p. 79. 86.
- - a casu ab alto & ictu, p. 86.
- - cuius propria ignoratur caussa, p. 79.
Ira, p. 65. 86. 87.
Irrequies cum dolore, p. 25. 36.
Ischiadicum malum, p. 28. 85. 87.

L.

- Labia, ab aeris asperitate dirupta, p. 97.
Lactantium feminarum adfectus, p. 65. 66.
Lactis materni vitiositas, p. 66.
Lassitudo pedum, p. 58.
Laterum dolor, p. 83.
Læsiones externæ, p. 97. vide Vulnera.
Lepra, p. 102. 107.
Lethargus, p. 30. 46.
Lienis adfectus, p. 43.
- - inflatio, p. 58. 83.
Lienteria, p. 56.
Lipothymia, p. 30. 72. 94.
Lochiorum fluxus deficiens, p. 48. 65.
- - nimius, p. 64. 83. 101.
Lues venerea, p. 40. 91. 102. 108.

Index

- Lumborum dolor, p. 28. 85. 87.
- - distensio spastica, p. 53.
Lymphæ vitiositas, p. 89.

M.

- Malum hypochondriacum, p. 47. 83. 85.
- - ischiadicum, p. 28. 85.
Mania, p. 48.
Manuum dolor spasticus, p. 83.
- - œdemata s. tumores, p. 58.
- - tremor, p. 30.
Materia mucosa & saniosa, p. 110.
Melancholia hypochondriaca, p. 47. seq.
Membrorum dolor, p. 103.
- - læsio a frigore aliisque causis externis,
p. 97.
- - rigor, p. 28.
Memoriæ debilitas, p. 94.
Mensium fluxus imminutus, p. 48. 58. 59.
- - nimius, p. 61.
- - obstructus vel retentus, p. 48. 57. seq.
Mictus cruentus, p. 68. 83. 84.
Molæ uterinæ, p. 63. 66. 101.
Morbi communes & grauiore, p. 33. 34. 100.
- - dolorosi & minus dolorosi, p. 36.
- - vitæ periculosi, p. 93. 100.
- - remittentes, p. 37.
Morbilli, p. 55. 80. 90.

Muco.

Morborum & Adfectuum.

- Mucositas ex capite destillans, p. 42. 44. 108.
- - intestinorum, p. 55. 70. 105.
- - in pectore, p. 42. 44. 108.
- - faniosa, p. 110.
- - ventriculi, p. 55. 70. 105.
Mulierum morbi s. adfectus, p. 57. 86. 87.
- - aborientium, p. 62. 87.
- - grauidarum, p. 26. 55. 87. 96.
- - lactantium, p. 66.
- - menstruarum, vide Mensium fluxus.
- - nondum menses expertarum, p. 58. 59.
- - passiones vterinæ, p. 83.

N.

- Narium hæmorrhagiæ, p. 36. 83.
Nausea, p. 58. 72. 83.
Nebulosi cæli incommoda quomodo præcauenda, p. 98.
Nephritis, p. 29.

O.

- Obstructiones alui, p. 35. 39. 71. 105. sq.
- - duriores maximeque pertinaces, p. 72. sq.
Obstru-

Index

- Obstructiones delirio vel lethargo laborantium,
p. 46.
- - hæmorrhoidum, p. 48. 83.
- - lochiorum in puerperis, p. 83.
- - mensium, p. 59. 83.
Oculorum morbi & imprimis dolor, p. 30. 76. 83. 103.
- - fluxus, p. 107.
- - inflammationes, p. 76. 83.
Odontalgia, p. 43. vide Dentes.
Oedemata, p. 48. 57. 58.
Ophthalmia, p. 83. vide Oculorum adfectus.
Oris foetor, p. 42.
Ossis sacri dolores, p. 53.
Oralgia, p. 32. 72. 83. vide Aurium adfectus.

P.

- Palpitatio cordis, p. 47. 58. 83.
Paralyfis, p. 30. 37. 40.
Partus difficilis, p. 28.
Passio coeliaca, p. 56.
- - colica, p. 40. 53. 72. 83. 96. 98.
- - hysterica, p. 47. 58. 72. 83.
Pathemata animi subitaria, p. 77. 86. 87.
Pauores, p. 65. 77. 87.
- - dormientium, p. 72.
Pectoris anxietas s. constrictio, p. 58. 83.
- - vitia, s. malæ adfectiones, p. 110.
Pedum

Morborum & Adfectuum.

- Pedum dolor spasticus, p. 28. 83.
- - lassitudo, p. 58.
- - tremor, p. 30.
- - tumor, p. 48. 57. 58.
Pestilentia, p. 46. 47.
Phthisis incipiens, p. 91. 110.
Pituita, p. 42. 44. 108.
Plethora, p. 77. 82.
Pleuritis, p. 72. 83.
- - spuria, p. 85.
Podagra, p. 28. 85.
Præcordiorum anxietas, p. 72. 83.
Profluvia ventris, p. 56. 81. 90. 96. 98.
Pruritus cutis, p. 81.
Puerperarum symptomata, p. 64. 65.
Pulmonum vitia, p. 110. sq.
Purpura, p. 80.
- - alba, p. 90.
Purulenti adfectus, p. 26. 31. 40. 91.
Putredo, p. 40. 75. 89. 111.

R.

- Raucedo, p. 83.
Respirandi difficultas, p. 72. 83. 87.
Rheumatismi, p. 103.
Rigor membrorum, p. 28.
Ructus, p. 52. 72. 86.

Sanguis

Index

S.

- Sanguinis nimia abundantia, p. 77.
- - acrimonia, p. 51. 79. 108.
- - congestiones, p. 25. 27. 76. 87. 91.
- - ebullitio, p. 47. 76. 80. 82.
- - eiectio per tussim, p. 68. 83. 84.
- - fluxus vitiosus, p. 25. 35. 62. 83. 101.
- - hæmorrhoidalis defectus, p. 36. 48. 68. 83.
- - - - - excessus, p. 68. 83. 101.
- - impuritas, p. 51. 108.
- - menstrui anomalix, p. 58. 59. 101.
- - spissitudo, p. 60. 61.
- - stases, p. 92. vide Congestiones.
- - mictus, p. 68. 83. 84.
- - vomitus, p. 68. & ibid.
Scabies, p. 40. 81. 102. 107.
Scarificationis neglectæ incommoda, p. 35. 83.
Scorbutus, p. 30. 39. 91.
Secundinarum retentio, p. 29. 64.
Seminis fluxus, p. 40. 91.
Singultus, p. 53.
Soda, p. 72. 81.
Soporosi adfectus, p. 30. 46.
Spastici adfectus ac dolores, p. 25. 27. 76. 83.
Stomachi cruditates, p. 41. 56. 76.
- - debilitas ac dolor, p. 41. 52. 83.
- - mucosa oblimatio, p. 70.

Stran-

Morborum & Adfectuum.

Stranguria, p. 81. 85.

Suffocationes, p. 72.

T.

Terror, p. 65. 77. 86.

Tinnitus aurium, p. 72. 95. 103.

Tonsillarum inflammatio, p. 76.

Tormina ventris, p. 53. 58. 72. 81. 87. 96.

Tremor artuum, p. 30.

Tumores manuum pedumque, p. 57. 92.

- - ventris, p. 40.

Tussis, p. 58. 83.

- - sicca, p. 72.

- - cum eiectione sanguinis, p. 58.

V.

Variolæ, p. 55. 80. 90.

Venenum, p. 40. 75. 89.

Venerea lues, p. 91. 102. 108.

Venæ sectionis neglectæ incommoda, p. 83.

Ventriculi cruditates, p. 76.

- - debilitas & dolor, p. 41. 52. 83. 85. 96.

- - dolor circa os ipsius, p. 72.

- - intumescencia, p. 96.

- - mucosa impuritas, p. 70. 105.

Ventris

Index Morborum & Adfectuum.

- Ventris profluua, p. 56. 96. 98.
- - tormina, p. 53. 58. 72. 81. 87. 96.
- - tumor, p. 40.
Vermiculi, p. 106.
Vertigo, p. 37. 47. 72. 94.
- - idiopathica, p. 30.
Vlcerosi adfectus, p. 26. 31. 40. 81. 91. 107.
Vomitus, p. 40. 58. 72. 83. 84. 87. 96. 98.
- - cruentus, p. 68.
Vomendi conatus vacuus, p. 52.
Vrinæ ardor, p. 85.
- - difficultas, ibidem.
- - retentio, p. 87.
Vterinæ hæmorrhagiæ, p. 86.
- - mola, p. 47. 58. 63. 66. 101.
- - passiones, p. 72. 83.
Vulnera, p. 26. 91. 97.
Vuulæ inflammatio, p. 72. 76.

46 3208

VD 18

ULB Halle

3

004 372 832

M.C.

1700
1710
1720

1730
1740
1750
1760
1770
1780
1790

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

Farbkarte #13

Inches

Centimetres

111.907.

RECENSIO
SVCCINCTA

De
V S V
&

EFFECTIS

ALIQVOT
MEDICAMENTORVM
SELECTORVM,

Quae
HALAE MAGDEBVRGICAE
IN ORPHANOTROPHEO
DISPENSANTVR,

ET QVIBVS
NON LEVES TANTVM,
SED GRAVIORES QVOQVE MORBI
FELICITER CVRANTVR,
EDITA

A
CHRISTIANO SIEGIS-
MVNDO RICHTERO,
MED. DOCT.

Litteris IO. CHRISTIANI HENDELII, Acad. Typog.
ANNO M DCC XX.